

T.C.
ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK TERCİHLERİNİN VE BU
TERCİHLERİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Ceren KAMALI

Niğde
Haziran, 2017

T.C.
ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK TERCİHLERİNİN VE BU
TERCİHLERİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ceren KAMALI

Danışman: Doç. Dr. Ebru TEMİZ

Niğde
Haziran, 2017

YEMİN METNİ

Yüksek lisans projesi tezi olarak sunduğum “Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Tercihlerinin ve Bu Tercihleri Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Ceren KAMALI

ONAY SAYFASI

Doç. Dr. EBRU TEMİZ danışmanlığında CEREN YILMAZ tarafından hazırlanan "**Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Tercihlerinin ve Bu Tercihleri Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi**" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Programı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

06 / 06 / 2017

JÜRİ :

Danışman : **Doç. Dr. Ebru TEMİZ**

Üye : **Yrd. Doç. Dr. Vahide Bahar YİĞİT**

Üye : **Yrd. Doç. Dr. Çiğdem Eda ANGI**

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun Tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Kubilay YAZICI
Enstitü Müdür V.

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK TERCİHLERİNİN VE BU
TERCİHLERİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ**

KAMALI, Ceren

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ebru TEMİZ

Haziran 2017, 97 Sayfa

Bireylerde müzik dinleme tercihlerinin ya da davranışlarının oluşumu ile ilgili olarak, onların çocukluk yaşantılarına bakmak, bize yol gösterici olabilir. Bir bireyin müzik zevkinin oluşumdaki birinci aşama; bireyin ilk müziksel yaşantıları kazandığı ev ve aile çevresi olarak kabul edilebilir ve çocuğun doğduğu ortama uyum sağlayarak, müzik zevkinin oluştuğu ifade edilebilir. Aileden sonra çocuğun bulunduğu doğal ortam okuldur. İlköğretim ve ortaöğretim döneminde çocuklara verilen müzik eğitiminin yanı sıra çocukların birbirleriyle olan etkileşimleri de müzik tercihlerinin oluşmasında etkili olabilir.

Bu araştırmada Van iline bağlı Özalp ilçesinde öğrenim gören 5., 6., 7. ve 8. Sınıf düzeyindeki ortaokul öğrencilerinin müzik tercihlerinin ve bu tercihleri etkileyen faktörlerin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Bu araştırmada betimsel yöntem izlenmiş olup, tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırma 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Van iline bağlı Özalp ilçe merkezindeki 20 Temmuz Ortaokulu, 3 Nisan Ortaokulu, Atatürk Ortaokulu, Yatılı İlköğretim Bölge Ortaokulu ve Özalp İmam Hatip Ortaokulu'nun 5., 6., 7. ve 8. sınıflarına toplam 239 öğrenciye gerekli izinler alınarak anket uygulanmıştır. Uygulamanın bitiminde elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 22.0 programı ile analiz edilmiştir.

Araştırma bulgularına göre sonuç olarak beğenilen müzik türünün bireyin yaşadığı sosyal çevredeki diğer bireylerle benzer özellikler sergilediği ve bireylerin, içerisinde buldukları tabakanın genel müzik eğilimine yakın müziksel beğenilere sahip olduğu, bireylerin TV-radyo ve telefon gibi kitle iletişim araçlarının toplumdaki insanların müzik beğenisi ve tercihlerine büyük etkisi olduğu görüşünde birleştiği, duygu durumlarını yansıtan müzikleri ortam fark etmeksizin her fırsatta dinledikleri, sesini beğendiği sanatçıları ve popüler müzik dinlemeyi tercih ettiklerini ve bireylerin müzik dinlemek için ayırdığı süreyi eğlenmek ve iyi vakit geçirmek amacıyla kullandığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: müzik tercihi, müzik beğenisi, ortaokul.

SUMMARY

Master's Thesis

THE DETERMINATION OF THE MUSIC PREFERENCES AND THE FACTORS AFFECTING THESE PREFERENCES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS

KAMALI, Ceren

Department of Fine Arts Education

Thesis advisor: Associate Professor Dr. Ebru TEMİZ

June 2017, 97 Page

Looking at childhood experiences can be a guide to the formation of music preferences or behaviours in individuals. The first stage in the formation of an individual's music taste; can be considered home and family environment that is the first musical experiences of the individual and by adapting the birthplace it can be said that the child's taste of music is formed. The natural environment of the child after the family is the school. In addition to music education given to children during primary and secondary education, the interaction of children with each other can also influence the formation of music preferences.

In this study, it was aimed to determine music preferences of the secondary school students at the 5th, 6th, 7th and 8th grade level and the factors that affect this preference in Özalp town of Van province.

In this study descriptive method was followed and screening model was used.

After the necessary permissions for 239 students, the research was carried out and the questionnaire was applied on the students of the 5th, 6th, 7th and 8th grades of 20 Temmuz Secondary School, 3 Nisan Secondary School, Atatürk Secondary School, Regional Boarding Primary School and Özalp İmam Hatip Secondary School in Özalp district center of Van Province in 2015-2016 academic year. The data obtained at the end of the application was analyzed with the IBM SPSS Statistics 22.0 program.

According to the findings of the research, it is found out that the accustomed musical passion exhibits similar characteristics to other individuals in the social circles where the individual lives, and that the individual has a musical likeness close to the general music tendency, that the individuals have a common opinion that the mass media such as TV - radio and telephone are the major influences on the music taste and preferences of the society, that the music they listen to for every occasion reflect their emotional situations, that they prefer listening to the singers whose voice they like and popular music and it has been seen that the time spent by individuals to listen to music is used to enjoy and have a good time.

Key Words: music preference, music taste, secondary school, music.

ÖNSÖZ

Bireylerde müzik dinleme tercihlerinin ya da davranışlarının oluşumu ile ilgili olarak, onların çocukluk yaşantılarına bakmak, bize yol gösterici olabilir. Bir bireyin müzik zevkinin oluşumdaki birinci aşama; bireyin ilk müziksel yaşantıları kazandığı ev ve aile çevresi olarak kabul edilebilir ve çocuğun doğduğu ortama uyum sağlayarak, müzik zevkinin oluştuğu ifade edilebilir. Aileden sonra çocuğun bulunduğu doğal ortam okuldur. İlkokul ve ortaokul döneminde çocuklara verilen müzik eğitiminin yanı sıra çocukların birbirleriyle olan etkileşimleri de müzik tercihlerinin oluşmasında etkili olabilir.

Bu araştırmada Van iline bağlı Özalp ilçesinde öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin müzik tercihlerinin ve bu tercihleri etkileyen faktörlerin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Çalışma sürecinde ve her aşamasında desteğini esirgemeyen danışmanım Sayın Doç. Dr. Ebru Temiz'e ve aileme teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
BÖLÜM I.....	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Alt Problemler	7
1.3. Araştırmanın Amacı.....	7
1.4. Araştırmanın Önemi	8
1.5. Sınırlılıklar.....	8
1.7. Tanımlar.....	8
BÖLÜM II	11
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	11
2.1.Müzik Nedir?.....	11
2.2. Müzik Kültürü	14
2.3. Ortaokul Dönemi ve Müzik.....	18
2.4. Müzik Tercih ve Beğenisi	20
2.5. İlgili Alan Yazın	23

BÖLÜM III.....	26
3. YÖNTEM.....	26
3.1. Araştırmanın Modeli.....	26
3.2. Çalışma Grubu.....	26
3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	27
BÖLÜM IV.....	28
4. BULGULAR VE YORUM.....	28
4.1. Öğrencinin ve Çevresinin Müziğe Karşı İlgi, Alaka ve Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	28
4.2. Öğrencilerin Müzik Dinledikleri Ortam, Araçlar ve Müzik Dinleme Sıklıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	31
4.3. Öğrencilerin Tercih Ettikleri Müzik Türlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	33
4.4. Öğrencilerin Dinledikleri Sanatçılara İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	41
4.5. Öğrencilerin Dinledikleri Sanatçılar ve Müzik Türlerini Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	44
4.6. Öğrencilerin Tercih Ettikleri Müzik Türleri ile Ailelerinde Dinlenen Müzik Türlerinin Benzerliğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	46
4.7. Öğrencilerin Dinledikleri Müzik Türlerinin, Arkadaşlarının Müzik Tercihlerinden Etkilenme Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	53
BÖLÜM V.....	62
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	62
5.1. Sonuçlar.....	62

5.2. Öneriler.....	64
KAYNAKÇA.....	67
EKLER.....	71
ÖZGEÇMİŞ.....	80

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 4.1.1. Öğrencilerin Müziğe Özel İlgisinin Olup Olmadığına İlişkin Bulgular	28
Tablo 4.1.2. Öğrencilerin Ailesinde Müzikle İlgilenen Kişi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular	29
Tablo 4.1.3. Öğrencilerin Ailesinde Enstrüman Çalan Biri Olup Olmadığına İlişkin Bulgular	29
Tablo 4.1.4. Öğrencilerin Ailesiyle Birlikte Müziksel Faaliyetlere Katılıp Katılmadığına İlişkin Bulgular.....	30
Tablo 4.1.5. Öğrencilerin Arkadaş Çevresiyle Birlikte Müziksel Faaliyetlere Katılıp Katılmadığına İlişkin Bulgular	30
Tablo 4.1.6. Öğrencilerin Müzikle İlgili Herhangi Bir Aktivitede Yer Alıp Almadığına İlişkin Bulgular	31
Tablo 4.2.1. Öğrencilerin Hangi Sıklıkla Müzik Dinlediğine İlişkin Bulgular.....	32
Tablo 4.2.2. Öğrencilerin Müzik Dinlerken Nasıl Bir Ortam Tercih Ettiğine İlişkin Bulgular	32
Tablo 4.2.3. Öğrencilerin Müzik Dinleme Aracı Olarak En Çok Hangisini Kullandığına İlişkin Bulgular.....	33
Tablo 4.3.1. Öğrencilerin Kişisel Arşivinde En Çok Hangi Müzik Türünün Bulunduğuna İlişkin Bulgular.....	34

Tablo 4.3.2. A Öğrencilerin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin	
Bulgular 4.3.2.1. Pop Müzik.....	35
Tablo 4.3.2. Öğrencilerin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin	
Bulgular 4.3.2.2. Caz Müzik.....	36
Tablo 4.3.2. Öğrencilerin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin	
Bulgular 4.3.2.3. Arabesk Müzik.....	36
Tablo 4.3.2. Öğrencilerin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin	
Bulgular 4.3.2.4. Rock Müzik.....	37
Tablo 4.3.2. Öğrencilerin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin	
Bulgular 4.3.2.5. Rap Müzik.....	38
Tablo 4.3.2. Öğrencilerin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin	
Bulgular 4.3.2.6. Türk Halk Müziği.....	38
Tablo 4.3.2. Öğrencilerin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin	
Bulgular 4.3.2.7. Türk Sanat Müziği.....	39
Tablo 4.3.2. Öğrencilerin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin	
Bulgular 4.3.2.8. Klasik Batı Müziği.....	40
Tablo 4.3.2. Öğrencilerin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin	
Bulgular 4.3.2.9. Diğer.....	40
Tablo 4.4.1 Öğrencilerin En Çok Dinlediği Sanatçının Kim Olduğuna İlişkin	
Bulgular.....	41
Tablo 4.5.1. Öğrencilerin Müzik Dinleme Amacına İlişkin Bulgular	45

Tablo 4.5.2. Öğrencilerin Dinlediği Sanatçıyı Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Bulgular	45
Tablo 4.6.1. Öğrencilerin Ailesinin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.6.1.1. Pop Müzik.....	46
Tablo 4.6.1. Öğrencilerin Ailesinin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.6.1.2. Caz Müzik.....	47
Tablo 4.6.1. Öğrencilerin Ailesinin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.6.1.3. Arabesk Müzik.....	48
Tablo 4.6.1. Öğrencilerin Ailesinin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.6.1.4. Rock Müzik.....	48
Tablo 4.6.1. Öğrencilerin Ailesinin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.6.1.5. Rap Müzik.....	49
Tablo 4.6.1. Öğrencilerin Ailesinin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.6.1.6. Türk Halk Müziği.....	50
Tablo 4.6.1. Öğrencilerin Ailesinin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.6.1.7. Türk Sanat Müziği.....	50
Tablo 4.6.1. Öğrencilerin Ailesinin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.6.1.8. Klasik Batı Müziği.....	51
Tablo 4.6.1. Öğrencilerin Ailesinin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.6.1.9. Diğer.....	51
Tablo 4.6.2. Öğrencilerin Ailesinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türlerinin Değişiklik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular	52

Tablo 4.6.3. Öğrencilerin Müziksel Beğenilerinin Çevresindeki Kimselerle Benzerlik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular (Aile).....	53
Tablo 4.7.1. Öğrencilerin Arkadaşlarının Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.7.1.1. Pop Müzik.....	54
Tablo 4.7.1. Öğrencilerin Arkadaşlarının Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.7.1.2. Caz Müzik.....	55
Tablo 4.7.1. Öğrencilerin Arkadaşlarının Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.7.1.3. Arabesk Müzik.....	55
Tablo 4.7.1. Öğrencilerin Arkadaşlarının Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.7.1.4. Rock Müzik.....	56
Tablo 4.7.1. Öğrencilerin Arkadaşlarının Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.7.1.5. Rap Müzik	57
Tablo 4.7.1. Öğrencilerin Arkadaşlarının Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.7.1.6. Türk Halk Müziği.....	57
Tablo 4.7.1. Öğrencilerin Arkadaşlarının Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.7.1.7. Türk Sanat Müziği.....	58
Tablo 4.7.1. Öğrencilerin Arkadaşlarının Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.7.1.8. Klasik Batı Müziği.....	59
Tablo 4.7.1. Öğrencilerin Arkadaşlarının Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular 4.7.1.9. Diğer.....	59
Tablo 4.7.2. Öğrencilerin Arkadaşlarının Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türlerinin Değişiklik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular	60

Tablo 4.7.3. Öğrencilerin Müziksel Beğenilerinin Çevresindeki Kimselerle
Benzerlik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular (Arkadaşlar)60

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

İlk çağlardan günümüze müzik, insanların sevinç, hüznün, mutluluk gibi duygularını ifade etmesinde önemli bir araç olarak kabul edilebilir. Müziksel beğeni ve etkisiyle meydana gelen tercih kavramı, kişiler ve toplumlar arasında farklılıklar göstermiştir ve bu sayede farklı tür ve biçimler ortaya çıkmıştır. Müziksel beğeni ve tercihlerin, kişiler ve toplumlar arasında farklılık gösterdiği ve bu yolla müzikte farklı tür ve biçimlerin meydana geldiği ifade edilebilir. Müziksel beğenin oluşumunda kişinin içinde yaşadığı toplumun kültürel özelliklerinin etkili olduğu söylenebilir.

İnsanların en eski zamanlarda bile küçük topluluklar halinde yaşadıkları bilinen bir gerçektir. Toplumsal yapıyı oluşturan bu yaşayış biçimi farklı sosyal özellikleri de beraberinde getirebileceği için insanların müzik tercihlerini oluşturmada etkili olabilir.

Sayımsız tanımlı yapılan kültür kavramını, insanın oluşturduğu maddi ya da manevi tüm olgusal ve kavramsal değerleri içerisine alan bir bütün olarak ifade etmek mümkündür. Kültür, yaşantımızdaki alışkanlıkların ve toplumsal değerlerin bir yansıması olarak da düşünülebilir. Sanat kavramının, kültürün vazgeçilmez öğelerinin başında geldiği söylenebilir. Ayrıca sanat, toplumun ve kültürün içerisindeki çeşitliliği yansıtan bir ayna gibidir. Müzik sanatı ise, bireylerin duygu ve düşüncelerini ifade etmelerinde her zaman önemli ve etkili bir yol olmuştur. Bireylerin, yaşantılarından etkilenerek kendilerini ifade eden müzikleri beğenmeye ve bu müzik türlerini tercih etmeye yatkın olduğu söylenebilir. Toplumların kültürel yapıları ve geçmiş uzantılarının bir takım zenginlikleri beraberinde getirdiği öngörülürse, müziğin oldukça karmaşık bir yapı, etkileşim ve çeşitlilik içerisinde

olduğu kanaatine varılabilir. “Müzik, kültürün en önemli boyutlarından, en temel alanlarından ve başlıca değişkenlerinden bir tanesidir” (Adlim, 1994: 21).

Bireylerde müzik dinleme tercihlerinin ya da davranışlarının oluşumu ile ilgili olarak, çocukluk yaşantılarına bakmak, bize konuyla ilgili en büyük ipuçlarını verebilir. Çocuk aile ve aileden sonra eğitim aldığı okulda yaşamı için gerekli olan temel bilgi ve becerilerin dışında, sosyalleşme, kültürel etkileşim ve benzeri gibi pek çok özelliği de kazanabilir. Bu özellikleri kazanmada en doğal ve önemli gösterge çocuğun etrafındaki bireylerle iletişim içerisinde olması olarak belirtilebilir. Müzik zevki ve tercihinin de önce ailede sonra ise okulda şekillendiği düşünülebilir. İlk müzik dinleme deneyimini ailesinde gerçekleştiren çocuk, daha sonra yakın çevresi ve okul ile bu deneyimi farklı şekillerde yaşama imkanı bulabilir.

Bu araştırma ile ortaokul öğrencilerinin müzik tercihlerinin ve bu tercihleri etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Müziğin insanların yaşamında önemli bir yeri vardır. Müzik, insanların geçmişten günümüze üzerinde durduğu ve geliştirdiği bir sanat dalıdır.

Müziğin tarihi, insanlık tarihi kadar eskidir. Müziğin doğuşu üç kaynaktan neşet eder; doğa, doğanın taklidi ve insan ilişkileri ve eliyle üretilen müzik. İlk müzik formları yoğunlaşan konuşmalardan, “konuşma ezgilerinden oluşmuştur” (Günay, 2006: 16).

Öyle ki, insanlar konuşmayı öğrenmeden çok önce birlikte şarkı söylemeyi öğrenmişlerdir. Doğanın kendi yapısında varolan çeşitli sesleri insan, yapısı gereği

duyu organları ile duymuş; anlayıp algılamaya çalışmıştır. İnsan sesi, insanların birbirleriyle, iç ve dış dünya ile bağlantılar kurmasını sağlayan en temel araçlardan biri olmuştur. Müziğin ana kaynağını oluşturan sesler, insanın içinden gelen titreşimler, yaşamın titreşimleri olarak gelişmiştir. Tüm bu sesler, zaman içerisinde gelişerek belirli bir düzeyde bugün müzik adını verdiğimiz insanın duygu ve düşüncelerini, düzenlenmiş seslerle anlatan bir sanat türüne dönüşmüştür (Cemalcılar, 1988: 10).

Bireyin müzikle ilk karşılaştığı yer olan ailenin müzikal deneyim açısından önemi yadsınamaz. Ailenin çocuğun kimlik ve aidiyetinin oluşumunda hayati öneme sahip olması müzikal kimliğin oluşumundaki etkisinin önemini de göstermektedir (Hargreaves ve diğerleri, 2002: 16).

Bireyler müziği, kendilerini ifade etme yöntemi, duygularını anlatım biçimi olarak kullanabilmektedirler. Buna bağlı olarak insanların beğendiği ve eleştirdiği birçok müzik türü olduğunu ifade edebiliriz.

Müzik, insan hayatının içinde ve hemen her aşamasında yer alan bir ifade kültürüdür. Müziği kimileri dinleme, kimileri eğlenme, kimileri kültürlenme, kimileri bir entelektüel davranış, kimileri de boş zaman etkinliği olarak yaşam alanlarında konumlandırır. Dolayısıyla müzik, hemen her toplum için insan yaşamında oldukça derin ve vazgeçilmez bir etki alanını temsil eder (Ersoy, 2014: 90).

Birey olarak insan, bebeklik döneminde ninnilerle; erken çocukluk döneminde sayıma, tekerleme, müzikli masal ve oyunlarla; geç çocukluk ve gençlik dönemlerinde türkü, şarkı, marş ve başka çeşitli müziklerle yoğrulur, yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerinde de yaşamının önemli bir bölümünü müzikle doldurur, müzikle geçirir (Uçan, 2005: 12).

İnsana, bütün sanatlardan daha büyük bir kolaylık ve etkileme gücüyle ulaşan müzik, matematiksel bir mantık, disiplin, zamanı kullanma, susma, diyalog kurma, hareket etme ve ilişkiler sanatıdır. İnsan düşüncesinin ürünü olduğu kadar duygusal bir deşarj yolu da olan müzik, yaratıldığı ortamla, çağın dünya görüşü ile kısaca insan yaşamıyla ve toplumla, bütün öteki sanatlar gibi sıkıca bağlıdır. Müzik yoluyla bir yandan günlük yaşamın üstüne çıkıp güç kazanırken bir yandan da birlikte yaşamın bütün kurallarını öğreniriz (Selanik, 1996: 2)

Müzik; bireyden bireye, zamandan zamana, yaratıdan yaratıya değişik etki düzeyleri gösterse de, genelde dikkat çekici ve etkileyici olabilmektedir. Bazı koşullarda ise, büyüleyici, coşturucu olabilmekte, kendini güçlü bir biçimde duyumsatabilmektedir. Müzik yaratısının içine yerleştirilmiş sözlü mesajlarla insanları etkilemek kolaylaştırılabilir. Sözlerdeki anlamlar müziğin vermek istediği mesajı daha anlaşılır yapar (Günay, 2006: 53-54).

İnsanların geçmişten günümüze kadar topluluklar halinde yaşadıklarını söyleyebiliriz. Toplum sözcük anlamı olarak; “bir arada yaşayan, nitelikleri bakımından bir bütünü meydana getiren bireylerin topu, cemiyet.” olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla toplum yaşamında etkili olabilecek her etmenin doğal olarak toplumu ve toplumda yaşayan bireyleri etkisi altına alacağını söyleyebiliriz.

İnsanlığın ortak kültürel değerlerinden müzik, her toplumun kendine özgü özelliklerini içerisinde barındırır. Her toplum kendi kültürü doğrultusunda müziğini oluşturur ve yaşatır. Toplumun yaşantısından, düşünce yapısından, kimliğinden pek çok unsur bu müzik içerisinde yer almaktadır. Müzik kültüre ait olma, kültürü yansıtırma yönüyle de özel bir dildir (Şen, 2016: 89).

Müzik beğenisi, her şeyden önce belli bir müzik kültürüne bağlı olmayı gerektirir. Bilgi ve alıştırma ile kazanılan müzik beğenisine sahip birinde, seslerin onda uyandırdığı duygular ile salt kulak algılamasıyla yetinen doğal hoşlanma duygusuna sahip olmakla sınırlı başka birinde uyandırdığı duygular arasındaki ayrımlar, bir yandan seslerin icra edilmesindeki ayrımlara, bir yandan da onları alımlayan estetik beğeni ve doğal hoşlanma arasındaki ayrıma dayanır. İkinciler ham bedensel duygular, birinciler incelmış, yücelmiş duygulardır. Bu nedenle salt kulak duyumuyla algılanana basit ya da aşağı müzik, beğeni duygusuyla ve bunun yükseltilmesiyle alımlanana yüksek müzik veya gerçek müzik diyoruz (Soykan, 2015: 241-242).

Müziksel beğenin, kişiler ve topluluklar arasında farklılıklar gösterdiği ifadesiyle beraber, müziksel beğenin oluşumunda bireyin içinde yaşadığı toplumun kültürel özelliklerinin etkili olduğu söylenebilir.

Topluluklar ve yaşayış biçimleri çeşitli kültürler oluşturabileceği için birçok müzik beğenisi ve tercihi oluşturmada etkili olabilir. Tarihsel zaman ve yaşam biçimi, kişisel beğenilere bağımlı olarak ele alındığında müzik önemli farklılıklar gösterebilmektedir. Bu durumda her toplumun kendine göre bir müzik kültürü içerisinde müzik beğenisi ve tercihi olduğunu söyleyebiliriz. İnsanların toplumsal ve kültürel açıdan sahip oldukları yapının farklı sosyal özellikleri de beraberinde getirebileceğini ve insanların müzik tercihlerini oluşturmasında toplum ve kültürün etkili olduğunu; toplumun kültürden, kültürün toplumdan etkilendiğini ve içinde bulunduğu toplumun yaşama biçim ve özelliklerini taşıdığını, ayrıca insanların kültürel yaşamında geçmişten geleceğe bağ kurduklarını söyleyebiliriz.

Bireylerde müzik dinleme tercihlerinin oluşunu ile ilgili olarak, çocukluk yaşantılarına bakmak bize konuyla ilgili en büyük ipuçlarını verebilir. ocuk aile ve aileden sonra eēitim aldıēı okulda yaşamı için gerekli olan temel bilgi ve becerilerin dışında, sosyalleşme, kültürel etkileşim ve benzeri gibi pek çok zelliēi de kazanabilir. ocuēun etrafındaki bireylerle iletişim içerisinde oluşu, bu özellikleri kazanmada en doēal ve önemli gösterge olarak belirtilebilir. Müzik zevki ve tercihinin önce ailede sonra okulda řekillendiēi düşünülebilir. İlk müzik dinleme deneyimini ailesinde gerçekleştiren ocuk, daha sonra yakın çevresi ve okul ile bu deneyimi farklı şekillerde yaşama imkanı bulabilir. Abdulazade'ye (2002: 59) göre, müzik, topluma dört yolla baēlıdır: birincisi, toplum mziēi doēurur (genetik yol); ikincisi, toplum mziēi etkiler (sosyal yol); üçüncüsü, müzik toplum hayatını yansıtır (epistemolojik); dördüncüsü, müzik toplumu etkiler (estetik yol). Belirli anlamda müzik hayatının bütün unsurları toplumsaldır. Mziēin toplumla karşılıklı etkisini belirtilen bu dört görüş her müzik kültüründe hem genel hem de özel belirtiler göstermektedir.

İnsanın sosyalleşmesi çok karmaşık bir süreçtir. Bu süreç bireyin müziksel beēenisinin oluşumuna etki edebilmektedir. İnsan, etrafında bulunanların, hergün karřılařtıēı sayısız olayların ve kişilerin, içinde bulunduēu sosyal-ekonomik kültürel koşulların, gelenek, tre, kanun, fiziksel evre ve saymakla bitmeyen daha pek çok etkenin etkisindedir. Sosyalleşme, insan yavrusunun toplumun bir yesi haline gelmesidir. Büyümekte olan ocuk, etrafındakilerle etkileşim sonucu onlarınkilere benzer davranışlar geliştirecektir. Böylece ailesinin, akraba ve komşuluk düzeyinin, ehrinin, köyünün ve nihayetinde ulusunun bir parçası olduēunu öğrenecektir (Kaēıtıbařı, 1998: 245).

Bireylerin göstermiş oldukları müziksel tutumlar, müzik beēeni ve tercihlerini büyük ölçüde belirleyebilir. Bireylerin ilk defa dinledikleri bir mziēe karşı iyi, kötü,

güzel veya çirkin demeden önce ona karşı bir önyargıyla birlikte tutum sergiledikleri söylenebilir ve bu tutum zamanla bir tercihe dönüşebilir.

Bu araştırmanın problem cümlesi; ortaokul öğrencilerinin müzik tercihlerinin ve bu tercihleri etkileyen faktörlerin belirlenmesi olarak belirlenmiştir.

1.2. Alt Problemler

Ortaokul Öğrencilerinin;

1. Öğrencinin ve çevresinin müziğe karşı ilgi, alaka ve tutumları nasıldır?
2. Öğrencilerin Müzik dinledikleri ortam, araçlar ve müzik dinleme sıklıkları nedir?
3. Öğrencilerin tercih ettikleri müzik türleri nelerdir?
4. Öğrencilerin dinledikleri şarkıcılar/sanatçılar kimlerdir?
5. Öğrencilerin dinledikleri sanatçılar ve müzik türlerini tercih etme nedenleri nelerdir?
6. Öğrencilerin tercih ettikleri müzik türleri, ailelerinde dinlenen müzik türleri ile benzerlik taşımakta mıdır?
7. Öğrencilerin dinledikleri müzik türleri, arkadaşlarının müzik tercihlerinden etkilenmekte midir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin müzik tercihlerinin ve bu tercihleri etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, Van Özalp ortaokul öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinin belirlenmesi ve bu tercihlerin çeşitli açılardan sebeplerinin araştırılması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca araştırma, müzik tercihlerinin belirlenmesi konusunda yapılabilecek çalışmalara kaynak oluşturması açısından da önemli sayılabilir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma:

Van iline bağlı Özalp ilçe merkezindeki 20 Temmuz Ortaokulu, 3 Nisan Ortaokulu, Atatürk Ortaokulu, Yatılı İlköğretim Bölge Ortaokulu ve Özalp İmam Hatip Ortaokulu'nun 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Müzik Çeşitleri : Toplum yaşamıyla birlikte sürekli oluşum ve gelişim halinde olan müziğin kaynağı, tür ve işlev bakımından çeşitler sergiler. (Say, 2005: Cilt 2, 534).

Pop müzik: “Popüler müzik” kavramının kısaltılmış biçimi olan sözcük. Terim dilimize Fransızca populaire: “herkes tarafından tanınan, yaygın, halkın zevklerine uygun, geniş kitlelere dönük ve güncel” anlamlarını içerebilen sözcükten girmiştir. İngilizce popular (Say, 2005: Cilt 3,72).

Rock Müzik: Amerika’da 1950’li yıllarda ortaya çıkan Rock ‘n’ Roll adlı popüler müziğin 1960’lı yıllardan başlayarak kullanılan kısa adı. Yaklaşık 40 yılı bulan bir süreç içinde Acid Rock, Folk Rock, Hard Rock, Jazz Rock, Mellow Rock, Punk Rock, Soft Rock gibi çok sayıda türe ayrıldığı için “rock” terimi bu stillerin hepsini kapsamak üzere kullanılmıştır (Say, 2005: Cilt 3, 160).

Metal Müzik: Heavy Metal (İng.). “Ağır metal”. Yalınç melodileri yüksek ses gürlüğüyle verilen bir tür rock müzik stili. Müzikal açıdan hard rock’tan farksızdır, ancak gitarın metlik tınısı daha şiddetli duyulur (Say, 2005: Cilt 2, 54).

Caz (Jazz) Müzik: Yirminci yüzyılın ilk yarısına damgasını vurmuş olan popüler müzik çeşidi. İngilizce Jazz. İzlediği gelişim çizgisiyle sanatsal niteliğini kanıtlamış olan caz. 20’nci yüzyılın ilk yıllarında doğmuş, süreç içinde bütün dünyada benimsenerek yaygınlaşmıştır (Say, 2005: Cilt 1, 296).

Klasik müzik: Tarih içinden süzülerek gelen, ciddi, ağırlıklı değerleri içeren sanat kavrayışı. Bu genel yaklaşıma göre “klasik müzik”, bütün zamanlar için geçerli olabilecek sanat müziklerini niteler. Terim, Latince classicus: “üst sınıf” sözcüğünden kaynaklanmıştır. Roma uygarlığında varlıklı üst sınıfın ürettiği toplumsal-kültürel değerler “klasik” sözcüğünün kaynağıdır. Kavram olarak “klasik”, örnek evrensel mükemmelliği, tarihsel akımların birleşimini, stil ve biçim özdeşliğini, doğallığı ve kalıcılığı, saltlığı ve yalınlığı, denge ve orantıyı, bütünlük ve tutarlılığı içerir (Say, 2005: Cilt 2, 278).

Rap müzik: Rap (İng.). “Saçma, zırva”. 1970’li yılların ortalarında New York’lu diskokeylerin başlattığı, tekdüze ritmik konuşmaların yanı sıra, göze hoş gelen ayak vuruşlu dans hareketleriyle canlılık kazanan pop müzik çeşidi. Amerika’da 1980’li yılların ortasında özellikle New York’un zenci ve Latin Amerika

kökenli gençleri öncülüğünde yaygınlık kazanan “rap” parçalarının usanç vermeye başlayan disco müziğine tepki olarak doğduğu kabul edilir. Rap’in başlıca özelliği, melodiyi dışlayarak şarkı sözü değeri taşıyan toplumsal-eleştirel bir bakış içeren sözleri, keskin ve köşeli bir ritmik hareketle dans çılgınlığına dönüştürebilmesidir (Say, 2005: Cilt 3, 120).

Arabesk: Arabesque (Fr.). Dilimizde “arabesk”. Türkiye’de “arabesk”, popüler müziklerin bir alt çeşidini nitelemek için kullanılır. 1940’lı yıllardan başlayarak Mısır filmlerindeki müziklerle etkileşim içinde olan geleneksel Türk sanat müziği bestecilerimiz arasında, dönemin popüler Arap nağmelerine ve onların icra tarzına kapı aralayan bir eğilim baş göstermiş, bu eğilim, toplumsal, ekonomik, kültürel ve sosyo-psikolojik koşulların el vermesiyle giderek yerli yersiz çeşitli doğu öğelerinin karışımı sonucunda, düzey gözetmeyen “arabesk” adlı popüler parçaların üretilerek yığınsal bir beğeniye dönüşmesine yol açmıştır (Say, 2005: Cilt 1, 86-87).

Geleneksel Türk Sanat Müziği: Geleneksel Türk Sanat Müziği “Klasik Türk Müziği” ve “Divan Musikisi” gibi adlarla da belirtilir. Bu derinlikli soylu müzik, kentsel kökeniyle toplumun üst katmanlarının beğenisini dile getirmiştir. Yaratıcıları, padişahlarında özendiği bestecilerdir (Say, 2002: 223).

Türk Halk Müziği: Halk müziği olarak adlandırdığımız bu müzik türü, doğrudan halkın öz değerlerine hitap ettiği için hiçbir şekilde halkın genel duygudüşünce ve algılayışından ayrı tutulamaz. Dini temaların etkisiyle başlayıp, sosyal alanda birçok iletişim ağını yansıtan Türk Halk Müziği’nin tanımını “Klasik musiki yahut san’at musikisi dışında kalan, halk dehasının umumi, müşterek mahsulü olan ve bestekârları meçhul bulunan musiki.” olarak yapmak mümkündür (Yılmaz, 2000: 140).

BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Müzik Nedir?

Müzik, yüzyıllardır var olan bir kavramdır. İlk insanın doğa seslerini taklit etmeye çalışmasıyla başlayıp, nesnelere üfleyerek ve nesnelere vurarak ses üretebilmesiyle, sesleri kullanabilmeyi ve beraberinde kontrol edebilmeyi öğrenmesiyle başlamış, tarihten bu yana bireylere ve toplumlara hitap etmiş, zamanla sürekli değişmiş, gelişmiş ve yenilenmiş olan müzik, evrimleşerek bugüne kadar gelmiştir.

Say'a göre müzik, insana duyup düşündüklerini seslerle anlatma olanakları veren bir "dil"dir. Bu dilin anlaşılır olması için, birbirini izleyerek akıp giden seslerin anlam taşıması gerekir. Müziğin anlamı, insanın hayat karşısındaki davranışlarıdır. Öyleyse "müziksel anlatım", insanın seslerle duygu ve düşüncelerini, izlenim, tasarım ve dileklerini anlatmasıdır, içini dökmesidir. Müzik işte bundan dolayı ortak bir dil özelliği kazanmıştır. Değişik kıtalardaki değişik toplumların insanları, bu nedenler müzik dilinde buluşabilmiş, müzikle anlaşabilmiştir (Say, 2006: 17).

Müzik, bireyin ve toplumun kültürel yapısının ayrılmaz bir parçasıdır. Bireyin doğduğu andan ölümüne kadar müzik yaşamın içindedir ve karşılıklı etkileşim halindedir. Gerek ilkel toplumlarda gerekse gelişmiş toplumlarda müziğe bazı fonksiyonlar yüklenmiştir. Müzik, bazen dinsel tapınma aracı, bazen eğlence, bazen de üzüntü ve acıların simgesi haline gelmiştir (Ercan, 2006: 2).

Müziğin tanımını yapmaya çalışmak oldukça güç ve karmaşıktır. Bu zorluğun temelinde yine kültür ve kültürel farklılıklar karşımıza çıkar. Müzik, farklı kültürlerde

farklı anlamlara gelen bir görüngüdür. Bu nedenle tanımı kültürden kültüre değişir. Örneğin, Batı uygarlığı perspektifinden bakıldığında müzik, estetik, sanatsal, ezgi, armoni, ritm gibi unsurların öne çıkarıldığı duygu ve düşünce anlatımının amaç olduğu bir tanımlamaya ulaşır. Ancak Batılı anlamda bir sanat düşüncesinin olmadığı sosyo-kültürel bir bağlamda, müziksel kavramların ve bunlara balı tanımlamaların farklı özellikler üzerine kurulacağı unutulmamalıdır. Örneğin Yeni Gine ve Japonya’da müziksel tını kavramı, hayvanların çıkardıkları seslerle örtüşür. Brezilya’da yaşayan Suya yerlileri için müzik, sözel bir anlatım biçimidir (Keammer1993: 59, akt. Erol 2005: 76). Bir farklı açıdan müzik, duygu ve düşünceleri seslerle ifade etme sanatıdır diyebiliriz. Müzik, bireyin ve toplumun özelliklerini yansıtır ve o toplumu temsil eder.

“Müzik kültürel bir olay ya da ürün olarak tek başına varolabilen (konser, sokak yorumu, kendi kendine söyleme ve çalma, plaklar, kasetler, kompakt diskler vs.); bir başka araç için içerik odağı olarak işlev gören (radyo, müzik klipi, bazı filmler); ya da bir başka eserin ya da etkinliğin genel estetiğine ve anlamına katkıda bulunan (televizyon ve sinema için fon müziği, kilise ayinleri, düğünler, cenaze törenleri, sportif olaylarda eşlik unsuru vs.) benzersiz bir sembolik anlatım biçimidir. Diğer birçok şeyin yanı sıra alışveriş yaparken, araba sürerken, ders çalışırken müzik kulaklarımızdadır. Müzik bazen aşırı fiziksel hareketler eşliğinde (örneğin dans, aerobik) ve sıklıkla düşünceli ve aylak anlarda dinlenir” (Lull, 2000: 34).

Müziğin insan yaşamındaki önemiyle ilgili olarak Çinli düşünür Konfüçyüs’ün şu sözlerini aktarabiliriz. “Yüksek bir insan der ki, merasim ve müzik asla bırakılmamalıdır. Bir kimse müziği elde ederse kalbini düzeltir. Temiz, nazik, inançlı kalp kendiliğinden gelişir. Bunların kolayca gelişmesinden neşe meydana gelir. Neşe sükûneti yaratır... İnsan, müziğe sahip olmakla, kalbini ıslah eder. Merasimleri

yapmakla kendini yetiştirir. Ciddi ve saygılı olur. Ciddi ve saygılı olduktan sonra, onur sahibi ve ağırbaşlı olur. Eğer kalbin içinde ahenk ve müzik olmazsa, içe hile, yalancılık girer...” (Özerdim, 1945: 53-54). Bu açıklama müziğin ayrıcalığını ifade etmekte, aynı zamanda da insan üzerindeki etkisini ve önemini anlatmaktadır.

Müziğin insan yaşamındaki önemi, onun insan yaşamının değişik boyutlarındaki çok yönlü işlevlerinden kaynaklanır. Bu işlevler bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel olmak üzere beş kümede toplanabilir.

1- Müziğin bireysel işlevleri, bireyin dengeli ve doyumlu, sağlıklı ve başarılı, duyarlı ve mutlu olması için bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yapıları üzerinde olumlu izler bırakan müziksel uyarılma ve tepkide bulunma biçimlerini kapsar.

2- Müziğin toplumsal işlevleri, bireyler, birey ile toplum, toplumsal kesimler ve toplumlar arasında tanışma, anlaşma, kaynaşma, paylaşma, yaklaşma, işbirliği, birleşme ve bütünleşme sağlamasında müziğin oynadığı rolleri kapsar.

3- Müziğin kültürel işlevleri, kültürü artırıcı, kültürel özellikleri taşıyıcı ve kuşaktan kuşağa aktarıcı, kültürler arası ilişkileri zenginleştirici müziksel birikim ve etkinlikleri kapsar.

4- Müziğin ekonomik işlevleri, sanatsal öz korunmakla birlikte, müzik alanında giderek belirginleşen sunu-istem, üretim-dağıtım-tüketim ilişkilerinin ağır bastığı çalışma ve düzenlemeleri kapsar.

5- Müziğin eğitimsel işlevleri, bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevlerin düzenli, sağlıklı, etkili, verimli ve yararlı olmasını sağlamaya yönelik müziksel öğrenme-öğretme etkinliklerini ve bunlara ilişkin düzenlemeleri kapsar (Uçan, 2005: 13).

2.2. Müzik Kültürü

Toplumlar, insanların karmaşık bir biçimde gruplaşmalarından oluşmuştur. Her toplum, bireylerin belirli durumlarda karşılaştığı sorunları çözmek ve gereksinimlerini gidermek için birçok araçlara ihtiyaç duyar. Kişinin içinde bulunduğu çevre şartlarına ve toplu olarak yaşadığı insanlarla olan ilişkilerine göre, bu araçlar sınırlanmakta ve değişmektedir. Bu çerçevede, en basitinden en gelişmişine kadar her türlü insan topluluğunda kültür denilen ortak bir olguya rastlamaktayız (Güvenç, 1996: 102).

Bir toplumun temelini kültür oluşturmaktadır. Bir toplumun yaşayış tarzı, tinsel özellikleri, gelenekleri, töreleri, dili, duyuş ve düşünüş birliği, resmi, mimariyi, müziği vb. barındıran tüm sanatsal ürünler o toplumun kültürünü oluşturmaktadır. Bu kültürel öğelerden dil ve müzik bir toplumun belirleyici önemli özelliklerini bünyesinde taşır (Onuk, 2009: 557).

Kültür; üretme, yetiştirme, ekip-biçme anlamında Latince asıllı bir kavramdır. Kültür genel bir ifadeyle bir halkın tarzı ve yaşam biçimidir (Baykara, 2001: 9). Latince'deki anlamıyla, başlangıçta kültür kavramı, bitki, ağaç, meyve gibi ürünleri yetiştirmek için tarlaların ve toprağın ıslah edilmesi, besicilik gibi hayvan yetiştirimini anlatmak için kullanılmış, daha sonra zihin geliştirme anlamını almış, özellikle 17. yüzyılın sonlarında, bir toplumun bütün yaşam biçimi şeklinde kullanılmıştır. 18. yüzyılda Antropolojideki gelişmelerle birlikte kültür, geniş çoğulcu bir kavram olarak bütüncül ve ayrı bir yaşam biçimi ifade etme özelliği kazanmıştır (Williams, 1993: 9).

Kültür bir toplumu oluşturan maddi ve manevi tüm değerleri tarihsel süreç içerisinde damıtarak biriktiren ve bu birikimi kuşaktan kuşağa aktararak zenginleşen

önemli bir mirastır. Sapir'e göre kültür, varlığımızın yapısını (ilişkilerini) belirleyen, sosyal bir süreçle öğrendiğimiz uygulama ve inançların, maddi ve manevi öğelerin birliğidir (Güvenç, 2003: 100).

Her kültür sistemi kendi özelliklerine ve yapısal konumuna göre değişen iç ve dış dinamiklere bağlı bulunmaktadır. Kültürleri böylesine bir bağımlılığın dışında düşünebilmek olanaksızdır. Bir toplumun bütününe, tek bir kesimin ya da bireyin gelişimleri göz önüne alındığı zaman kültür sözcüğünün birbirinden farklı çağrışımlar uyandırdığı gözlenmektedir. Bireyin kültürü toplumun kültürüne, toplumun kültürü de tek tek bireyin kültürüne doğrudan doğruya bağlı bir görünüm sergilemektedir. İlk olarak incelenmesi gereken de kültür kavramının anlamıdır (Çeçen, 1985: 114-115).

Bir kültürün belirli seslerden oluşan bir düzeni müzik olarak tanımlaması ve bunu anlamlandırması temel olarak müziğin algılanabilmesinden sonuçta verdiği keyife kadar çok çeşitli etkiler gösterir. Müzik tercihi açısından kültürlenme müzikal yapının, sembollerin ya da ifade biçimlerinin öğrenilmesi aracılığıyla etki eder. Kültürel karşılaştırmalar bunun çeşitli örneklerini sunmaktadır. Örneğin Hint kültürü içinde yetişmiş kişiler belirli bir raganın taşıdığı duygusal ilişkiyi fark edebilirken, aynı kişiler batı müziğindeki bu tarz ilişkileri fark etmekte zorlanmaktadır (Gregory ve Varney, 1996: 47).

İnsan, oluşturmuş olduğu kültür yapısıyla davranış ve tutumlarını düzenlerken bulunduğu çevre farklılığına da uyum sağlar. İnsanın çevresinin değer standartlarına yani iç çevresine uyumuna "sosyal uyum" denir. Kültür bir bakıma, kişi ile çevresi arasına giren ve kişinin güvenliğini ve varlığını sürdürmesini sağlayan bir içerik olduğuna göre aynı zamanda uyumu sağlayıcı bir fonksiyonu vardır (Dönmezer, 1994: 52).

Türkiye'nin genel yapısından ve tarihi uzantılarından dolayı köklü ve zengin kültürlerin birikiminden oluştuğunu, coğrafi konumu gereği binlerce yıllık geçmişten bugüne gelen farklı kültürlerin etkisine sahip olduğunu bilmekteyiz. Farklı kültürlerin beraberinde getirdiği durumlardan biri de birbirine çok yakın yerleşim bölgelerinde kültürel farklılıklar görebilmekteyiz. Türkiye'deki bu kültürel yapı zenginliğinin müzik kültürüne de yansıdığını söyleyebiliriz.

Genel olarak kültür bir bütündür. Maddi, manevi ve ya olgusal, kavramsal durumu farketmeksizin insanların oluşturduğu her şey bu bütün içinde kapsanır. Bu bağlamda insan etkinliğinin her ürünü ve sonuçlanan her etkinlik süreci kültürdür. Geniş anlamıyla kültür denilince insanlar, insan toplulukları, toplumlar tarafından oluşturulup geliştirilen yaşam tarzlarının, yaşam biçimlerinin her biri, tümü veya bütünü anlaşılır.

Kültür hakkında birçok tanım yapıldığını ileri süren Bilgiseven ise, kavramın ana özelliğini belirten sosyolojik içerikli kısa bir tarif yapmıştır. Ona göre kültür, insanın insan tarafından tesis edilmiş ve yaratılmış olan çevresini ifade eder. Maddi ve manevi olmak üzere iki yönü vardır. Birincisi, insanın kendi eseri olan yapılar, teknikler, yollar, üretim ve ulaştırma vasıtaları gibi gözle görülür unsurlardan ibaret maddi kültür unsurlarıdır. İkincisi, bir milleti millet yapan ve onun öz şahsiyetini belirleyen örfler, adetler, kolektif davranışlar ve tutumlardan meydana gelen manevi kültür unsurlarıdır (Bilgiseven, 1995: 15).

Bütün bu tanımlar göz önünde bulundurulduğunda denilebilir ki kültür, maddi ve manevi olarak bir araya getirilmiş her şeydir. Bu özelliği ile de “sosyal birikim” ve “sosyal miras” olarak ifade edilmektedir (Poloma, 1993:234).

“Müzik kültürü ise, toplumun bir üyesi olarak insanoğlunun genel kültürün yanında kazandığı müzik sanatına ilişkin bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile müzik ortamlarında geçerli ahlak kuralları, gelenekler ve benzeri diğer yetenek ve alışkanlıkları kapsayan karmaşık bir bütündür” (Günay, 2006: 99).

Müzik ve kültür, dünyadaki tüm coğrafyalarda birbirleri ile iç içe yaşayan bir doku sergilemektedir. Müzik, içerisinde yaşamakta olduğu kültürel yapının özelliklerini yansıtmaya işlevini yerine getirirken, içerisinde bulunduğu kültürel yapıyı etkilemekte ve aynı zamanda kendisi de etkilenmektedir. Müzik ve kültür ilişkisi, karmaşık ve sürekli etkileşim içerisinde bulunan bir durum sergilemektedir (İmik, 2011: 12).

Türk müzik kültürü, kısaca, Türklerin müziksel yaşam biçimi demektir. Türklerin müziksel yaşam biçimi süreç ve ürün yönüyle bir bütündür. Bu bakımdan Türk müzik kültürü, Türklerin kendi kendileriyle, birbirleriyle ve çevreleriyle müziksel etkileşimlerinin örgütlenik ve birikim süreci ve ürünü olarak tanımlanabilir. Türk müzik kültürü kendine özgü bir evrendir. Türklerin müzik evreni denilince Türklerin müziksel gerçekliğinin tümü anlaşılır. Kendine özgü bir bütün olan Türk müzik evreni, genellikle Türk kültür evreninin merkezinde ve bu merkezin odağında yer alır. (Uçan, 2005: 9)

Kültürün en önemli bileşenlerinden biri olarak müzik, özellikle kültürel kimlik analizinde, araştırmacılar için önemli ipuçları barındırmaktadır. “Müzik, kimliğimizi oluşturan kültürün, semboller ve davranış biçimleriyle dışavurumdur. Toplumsal bir varlık olan insan, sosyal çevresi ile iletişim için geliştirilen sözcüklere sesler aracılığıyla duygularını, düşüncelerini, deneyimlerini anlatan değişik anlamlar

yükleyerek müziğin temel yapısını oluşturmuştur. Bu anlamların diğerleriyle paylaşılmaya başladığı anda müzik toplumsallaşmaktadır” (Kaplan, 2005: 78).

Müzik, hem bireysel hem de toplumsal kültürü ve kültürel özellikleri oluşturur, müzik kültürü; içerisinde bulunduğu toplumların özelliklerini taşır ve yansıtır diyebiliriz. Müziğin bir kültür ögesi olduğunu, kültürü etkilediğini ve kültürden etkilendiğini söyleyebiliriz.

2.3. Ortaokul Dönemi ve Müzik

Bu araştırmanın örneklemini ilköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören 5., 6., 7. ve 8. Sınıf öğrencileri (11-15 yaş arası) oluşturduğu için, araştırmanın örneklemini oluşturan öğrenciler çocukluk döneminin son evresi, ergenlik döneminin ise başlangıç evresi arasında bulunan erken erinlik (buluş çağı) döneminde yer almaktadırlar. Seslerle etkileşim içinde olan çocuklar zamanla büyüyerek, çocukluk döneminden ergenlik dönemine geçiş süreçlerinde içinde buldukları gelişim döneminin doğal sonucu olarak birtakım fiziksel ve ruhsal değişim geçirmektedirler. Bu dönemde kendilerini tanımaya, benlik algılarını oluşturmaya, kişisel zevklerini fark etmeye başlamaktadırlar. Dolayısı ile tezin bu kısmında, gençlik dönemi özellikleri ve gençlerin müzik ile olan ilişkileri üzerinde durulmaya çalışılacaktır.

Birey olarak insan, bebeklik döneminde ninnilerle; erken çocukluk döneminde sayıma, tekerleme, müzikli masal ve oyunlarla; geç çocukluk ve gençlik dönemlerinde türkü, şarkı, marş ve başka çeşitli müziklerle yoğrulur, yetişkinlik ve yaşlılık dönemlerinde de yaşamının önemli bir bölümünü müzikle doldurur, müzikle geçirir (Uçan, 2005: 12).

Bireyin doğum öncesi oluşma evresinde, ana karnında, dolaylı olarak kurulan ya da kurulmaya başlayan insan-müzik ilişkisi, doğumdan sonra, giderek dolaysız bir ilişki biçimine dönüşür ve gittikçe çeşitlenip zenginleşerek, güçlenip derinleşerek gelişir, insanın yaşamı boyunca sürer gider (Uçan, 2005: 29).

Ergenlik tanımlarında ergenliğin başlangıcı ve sonu ile ilgili oldukça farklı yaşlar sunulmaktadır. Bu tanımlar farklı kültürlerde belli yaşlara özgü olarak değişen toplumsal rol ve statülerle bağlantılı olarak gelişmektedir. Tanım itibariyle ergenlik en genel anlamda çocukluktan yetişkinliğe geçiş sürecinde ara bir aşama olarak kabul edilir. Ergenliğin başlangıcı farklı araştırmacılar tarafından 11-13 ile başlatılarak, sonlanışı 17-24 yaşlarına kadar uzatılabilmektedir (Yavuzer, 2005; Çelen, 2007; Steinberg, 2007).

Ergenin müziğe ayırdığı zaman ve dinlediği müzik türü, onun ailesine, arkadaş grubuna ya da içinde bulunduğu kültürene ya da kendi müzik zevkine, yaşına ve müzik ilgisine bağlı olarak değişebilir. Beraber müzik parçası çalmak veya söylemek gençlerde bir sosyalleşme durumunu olumlu etkileyebilir. Müzik bireyde farklı duygular uyandırabilir. Bazen ergen dinlediği müziğin tonunu yükselterek, onu yetişkine karşı beslediği isyankarca duygularını ifade edebilir ya da duygusal özellikleri barındıran bir müzik dinleyerek rahatlayabilir.

Gençlerin çoğu, zamanlarının önemli bir kısmını müzik dinleyerek geçirmektedirler. Müzik zevki çocukluktan ergenliğe değişmekte ve lise yıllarına doğru özel bir türe yönelmektedir. Müzik dinleme ile birçok kişisel ve sosyal ihtiyaç karşılanır. Duyguları tanıma, kontrol etme, ifade etme; sesleri tanıma sesler ve ritimlerle duygusal durum içerisinde ilişkiyi anlama gibi ihtiyaçlar müzik yolu ile anlaşılır. Bir müzik parçası dinlemek insanı rahatlatıp, gevşetebilir. Müzik insanın duygularının boşalmasını sağlar. Belli sesler ve ritimlerle insan duygularını başkalarına

iletebilmektir. Müzik bireyin saldırganlık ve güvensizlik gibi duygularını azaltmada da yardımcı olmaktadır (Orhan, 2003: 28).

11-15 yaş ergenlik dönemlerini içine alan ilköğretim ikinci basamak öğrencilerinin müzik tercihlerinin ve nedenlerinin belirlenmesi, verilecek sağlıklı ve tutarlı bir eğitimi belki de gencin tüm yaşamını şekillendirecektir. Bu dönemde öğrenciler doğru modeller ve doğru örneklerle karşılaşılırsa geleceklerinde de o kadar doğru davranışlar içinde olurlar ve doğru tercihler yapabilirler. Gençlerin etkileşim içerisinde oldukları durumun baskınlığının belirlenmesi, onları doğru bir şekilde yönlendirebilmemizi kolaylaştırabilir.

2.4. Müzik Tercihi ve Beğenisi

İnsan davranışlarla doğar, davranışlarla yaşar, davranışlarla gelişir. İnsan davranışlarını "doğuştan donanım" (kalıtım) ile (sonradan) "edinilmiş donanım" (çevre) belirler. İnsan yaşamında davranış, davranışla öğrenilir. "Öğrenilmiş davranışlar geçirilen yaşantıların ürünüdür." "İnsan yaşamında geçirilmiş yaşantılar ve öğrenilmiş davranışlar baskındır." İnsan türlü-çeşitli davranışları vardır. Bunlar arasında müziksel davranışlar ayrı ve önemli bir yer tutar. İnsanın müziksel davranışları da bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sezışsel nitelikler taşır ve kendi içinde çokluk ve çeşitlilik gösterir (Uçan,2005: 8).

Bourdieu'nun "beğeni" kavramını kullanan Middleton (1997) popüler müzikte beğeni kavramını haz, değer ve ideoloji ilişkisi çerçevesinde ele alır. Beğeni, egemen sınıf ve egemen kültür alanında verilen mücadelenin en yaşamsal öğelerinden biridir. Müzik beğenilerimizi özgürce seçmeyiz ve bu beğeniler "deneyimimizi" basit bir

biçimde yansıtmaz. Öznelerin belirli müziksel hazlara katılımı süreç içinde oluşur ve aslında bu oluşumun kendisi öznelğin inşasının bir parçasıdır (1997: 249).

Geçmişten günümüze insanoğlunun müzikle olan iletişimi bugün de hala devam etmektedir. Bu süreç boyunca müzik, aynı insanlık gibi evrilmiş, farklılaşmış, türlere ayrılmıştır. Bu türlerle beraber insanların müzik beğenileri de değişmiş ve çeşitlenmiştir diyebiliriz.

İnsan, genellikle hoşlandığını sever, sevdiğinden hoşlanır. Bu, kuşkusuz müzik için de geçerlidir. Bu nedenle, müzik sevgisi, insanlarda, insan topluluklarında ve toplumlarda son derece yaygın ve etkin bir duygudur, tutkuya dek varabilen bir eğilimdir. Ancak unutulmamalıdır ki müziği sevmek, müziği anlamayla gerçekleşir. Müzikten hoşlanabilmek için ondan olumlu etkilenebilmek gerekir. Müziğin etkisi, kısaca, “müziğin verdiği izlenim”dir. Buna göre müzikten etkilenmek, “müzikten izlenim edinmek” veya “müzikten izlenimlenmek” demektir. Genel olarak müzik, insanı, “varlığı” ve “niteliği”yle etkiler. Öyleyse müziğin insan üzerindeki etkisini, temelde, “varlık etkisi” ve “nitelik etkisi” olmak üzere ikiye ayırmak olanaklıdır. Müziğin bir insan üzerinde etkisi sadece “varlık etkisi”yle sınırlıysa ve o insanın müzikten sadece bu etkiye bağlı olarak hoşlanıyorsa, müziğin sadece “varlığından hoşlanıyor” demektir. Müziğin sadece varlığından hoşlanan bir insanın “müzikten anlama”sı (pek) söz konusu olamaz. Böyle bir durumda insan “müzikten” ya da “ortamdaki müzikten” değil, (daha çok) “müzikli ortamdan” ya da “müzikli ortamın niteliğinden” anlıyor demektir (Uçan, 2005: 119).

Yaşanılan coğrafya ve onunla ilgili folklorik özellikler, eğitsel faktörler, sosyal çevre, medya ve müzik teknolojisi ile olan etkileşimler sonucu kişinin yaşamına katılan çeşitli müzikler, bu müziklerin yaratıcıları, seslendirici ve yorumlayıcıları

zaman içinde onun duygu, düşünce, beğeni ve beceri birikimlerini etkilemekte ve müziksel gereksinimlerini karşılamaktadır (Çevik; Cafoğlu; Sağer 2002: 471).

Ailenin müzik tercihlerine etkisi üzerine yapılan çalışmalar sosyal sınıf ya da akranların etkileri üzerine yapılanlar kadar çok olmasa da kişinin müzikle ilk karşılaştığı yer olan ailenin müzikal deneyim açısından önemi yadsınamaz. Ailenin çocuğun benlik hissinin oluşmasında hayati öneme sahip olması müzikal kimliğin oluşumundaki etkisinin önemini de göstermektedir (Hargreaves ve diğerleri 2002: 16).

Gençlerin belirli müzik zevkleri onları ailelerinden ve kendilerinden yaşlı insanlardan ayırarak, bireyin akranları ile birlikte kendisini tanımladığı sosyal olarak paylaşılan anlamlar ve ortak konular oluşturmasında rol oynar (Russel, 1997: 152). Bu sebeple müzik zevki üzerinde akranların etkisi en çok gençler ve ergenler arasında görülür. Hargreaves'e göre akranlardan kaynaklanan kültürel değer ve tutumların etkisi en çok ortaokul (secondaryschool) yıllarında hissedilmektedir. En çok gençlerin tercihi olan popüler müzik sevgisinin yükselişe geçtiği yıllar da bu ergenliğin başlangıç dönemleridir (Hargreaves, 1987: 139).

Bireylerin geliştirmiş oldukları müziksel tutumlar, müzik tercihlerini büyük ölçüde belirlemektedir. Tutumlar, birey tercihlerini geliştirmeden önce fark edilebilir ya da edilmeyebilir. Bireyler ilk defa dinledikleri bir müziğe karşı iyi, kötü, güzel veya çirkin demeden önce ona karşı bir tutum sergilerler. Tutum kendini geliştirdikten sonra ancak bir tercihe dönüşebilir ve yaşanan bu süreç sonucunda bireylerin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri somutlaşır (Ulutürk, 2008: 2).

2.5. İlgili Alan Yazın

Bu bölümde, müzik tercihleri ve bu tercihi etkileyen faktörler ile ilgili alan yazına yer verilmiştir.

Çiğdem Eda Angı'nın 2012 yılında gerçekleştirdiği "Lise Öğrencilerinin Demografik Özellikleri ile Dinledikleri Müzik Türleri Arasındaki İlişki" adlı araştırmadaki amaç; lise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişkiyi saptamaktır.

Araştırma sonucunda; lise öğrencilerinin dinlemeyi en çok tercih ettikleri müzik türünün Pop müzik olduğu belirlenmiştir. Farklı demografik özellikteki öğrencilerin, dinledikleri müzik türü arasında belirgin farklar olduğu görülmüştür. Müzik türlerini tercih düzeylerinin; yaşa, cinsiyete, okudukları okula, ailenin eğitim durumuna ve mesleklerine, gelir düzeyine, aile ilişkilerine, sosyal hayatlarına, ek iş yapmalarına, sigara/içki kullanmalarına, enstrüman çalma ve kitap okuma durumlarına, hayata karşı bakış açılarına ve beklentilerine göre karşılaştırıldığında anlamlı farklar olduğu saptanmıştır.

Serenat İstanbullu'un 2009 yılında gerçekleştirdiği "İç Anadolu Bölgesinde Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümünde Eğitim Gören Kırsal Kökenli ve Kent Kökenli Öğrencilerin Müzik Profillerinin İncelenmesi" adlı araştırmada; iç anadolu bölgesinde Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri müzik bölümünde eğitim gören kırsal kökenli ve kent kökenli öğrencilerin müzik profilleri arasındaki farklılıkların neler olduğuna ilişkin probleme cevap aranmıştır.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre; kırsal kesimden GSSL'ne gelen öğrencilerin %64'ünün müzik öğretmenleri tarafından % 12'sinin aileleri tarafından bu okula

yönlendirildikleri; kent kökenli öğrencilerde ise bu oranın %39'unun müzik öğretmenleri tarafından %49'unun aileleri tarafından yönlendirildikleri görülmektedir. Öğrencilerin müzik beğenileri incelendiğinde kentsel kesimden gelen öğrencilerin ilk geldikleri yılda dinledikleri müzik çeşitliliğinin kırsal kesimden gelen öğrencilere göre daha fazla olduğu, klasik müziği tercih arasına aldıkları ,ancak ilerleyen yıllarda kırsal kesimden gelen öğrencilerin de müzik çeşitliliğini arttırdıkları, klasik müziği tercih arasına aldıkları ve bu oranın yıldan yıla giderek arttığı görülmektedir. Kırsal kesimden gelen öğrencilerin ilk yıllarında rock ve rap müzik türlerini dinlemedikleri, ilerleyen yıllarda ise kentsel kesimden gelen öğrencilere yakın oranda rock ve rap dinledikleri belirlenmiştir. Hem kırsal hem de kent kökenli öğrenciler, 9. ve 10. sınıflarda belli oranda arabesk ve fantezi müzik dinlediklerini, 11. ve 12. sınıf öğrencileri ise bu müzik türlerini hiç dinlemediklerini belirtmişlerdir.

Çevik, Akın, Orkun ve Yalçinkaya'nın 2003 yılında gerçekleştirdikleri “Cumhuriyetin 80. Yılında Gazi Üniversitesi Gençliğinin Yaşamında Müziğin Yeri ve İşlevi Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmada; Gazi Üniversitesi öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri yanı sıra, öğrencilerin müziksel iletişimde teknolojik araçlardan yararlanma düzeyleri, müziğin Gazi Üniversitesi öğrencilerinin sosyal ve kültürel yaşamlarındaki yeri ve işlevleri, yazılı ve görsel basının üniversite gençliğinin müzik yaşamına etki düzeyi gibi problemlere cevap aranmıştır.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre; öğrenciler, günlük yaşamlarında yer verdikleri müziksel ilgilerini; % 49,9'u “dikkatli bir dinleyiciyim”, % 23,7 si “şarkı söylemeyi seviyorum”, % 11,3 ü “bir çalgı çalıyorum”, % 21'i “sıradan bir dinleyiciyim” şeklinde ifade etmişlerdir. Yaşamlarında müziğin etkili olmasında rol oynayan en önemli faktörün ise, % 61,7 oranla yakın sosyal çevre olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırma grubunda yer alan öğrenciler, müziğin sosyal yaşamlarındaki en önemli işlevinin “bireyler arası ilişkilerde sevgi ve saygıya dayalı insancıl duyguları geliştirme, daha esnek, hoşgörülü ve anlayışlı olmalarını sağlama” olduğu görüşüne katılmaktadırlar. Kültürel yaşamlarındaki en önemli işlevini ise; “Kültürün hem nedeni hem sonucu olan insanın kendini müzik yoluyla ifade etmesi, tanımlaması, biçimlendirmesi” olarak belirlemektedirler.

Yaptığımız araştırmanın konusuyla birebir ilişkisi olan, öğrencilerin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerine ilişkin sonuç ise şu şekildedir: başta Türk Popüler Müziği olmak üzere, Türk Halk Müziği, Uluslararası Pop Müzik, Türk Sanat Müziği, Uluslararası Sanat Müziği, Caz Müziği ve Arabesk Müzik tercih edilmiştir. Türk Pop Müziği, Geleneksel Halk ve Sanat Müziklerinden daha çok tercih edilmekte, kentleşme olgusu sonucu, kültürel zevklerin harmanlandığı çok kültürlülüğü yansıtan bu müzik giderek Arabesk Müziğin önüne geçmekte, kısaca Arabesk Müzik poplaşıırken, popüler müzik arabeskleşmektedir.

Kılıç tarafından 2004 yılında yapılan “Üniversitelerin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim/Ana Sanat Dalı Birinci Sınıf Öğrencilerinin Kişisel Profilleri Üzerine Bir Araştırma” adlı araştırmanın örneklem grubu, Gazi Üniversitesi, İnönü Üniversitesi ve Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı birinci sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmada Müzik Eğitimi bölümü öğrencilerine hangi tür müzikleri dinlemekten hoşlandıkları sorulmuştur. Bulgulara göre, öğrencilerin ilk sırada Klasik Müzik dinledikleri tespit edilmiştir. Klasik Müziğin ardından Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği, Pop Müzik ve diğer müzik türleri gelmektedir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada izlenen yöntem, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme ile verilerin elde edilmesi ve analizi yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Betimsel nitelik taşıyan bu araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2006: 77).

Genel tarama modelleri; “çok sayıda elemanlardan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar1994: 79).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Van iline bağlı Özalp ilçe merkezindeki 20 Temmuz Ortaokulu, 3 Nisan Ortaokulu, Atatürk Ortaokulu, Yatılı İlköğretim Bölge Ortaokulu ve Özalp İmam Hatip Ortaokulu'nun 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmuştur.

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada öncelikle kitap, makale ve internet aracılığıyla literatür bilgilerine ulaşılmıştır. Verilerin toplanması amacıyla araştırmacı tarafından anket oluşturulmuştur. Anket oluşturulurken uzman görüşlerine başvurulmuş olup 3 uzmanın görüşleri doğrultusunda bazı maddeler eklenip çıkarılarak kapsam geçerliliği sağlanmış, 1 okulda ise pilot uygulaması yapılarak ankete son şekli verilmiştir. Ölçme aracının pilot uygulama sonrasında Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı 0,80 olarak hesaplanmıştır. Anketin araştırmacı tarafından okullarda uygulanması sonucunda elde edilen veriler betimsel istatistik (yüzde, frekans) teknikleri ile analiz edilmiştir.

BÖLÜM IV

4.BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma problemi ve alt problemlere ait bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular alt problemlerin sırasına göre oluşturularak yorumlanmıştır.

4.1.Öğrencinin ve Çevresinin Müziğe Karşı İlgi, Alaka ve Tutumlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul öğrencilerinin ve çevresinin müziğe karşı ilgi, alaka ve tutumlarına ilişkin bulgular Tablo 4.1.1. , 4.1.2. , 4.1.3. , 4.1.4. , 4.1.5. ve 4.1.6.'da yer almaktadır.

Tablo 4.1.1. Öğrencilerin Müziğe Özel İlgisinin Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

	f	%
Evet	173	72,4
Hayır	66	27,6
Total	239	100

Tablo 4.1.1. incelendiğinde araştırmaya katılanların %72,4'ü evet, %27,6'sı hayır cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun müziğe özel ilgisinin olduğu görülmüştür.

Tablo 4.1.2. Öğrencilerin Ailesinde Müzikle İlgilenen Kişi Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

	f	%
Evet	93	38,9
Hayır	146	61,1
Total	239	100

Tablo 4.1.2. incelendiğinde araştırmaya katılanların %38,9'u evet, %61,1'i hayır cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun ailesinde müzikle ilgilenen kimsenin olmadığı görülmüştür.

Tablo 4.1.3. Öğrencilerin Ailesinde Enstrüman Çalan Birinin Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

	f	%
Evet	38	15,9
Hayır	201	84,1
Total	239	100

Tablo 4.1.3. incelendiğinde araştırmaya katılanların %15,9'u evet, %84,1'i hayır cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun ailesinde enstrüman çalan birinin olmadığı görülmüştür.

Tablo 4.1.4. Öğrencilerin Ailesiyle Birlikte Müziksel Faaliyetlere Katılıp Katılmadığına İlişkin Bulgular

	f	%
Evet	63	26,4
Hayır	176	73,6
Total	239	100

Tablo 4.1.4. incelendiğinde araştırmaya katılanların %26,4'ü evet, %73,6'sı hayır cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun ailesiyle birlikte müziksel faaliyetlere katılmadığı görülmüştür.

Tablo 4.1.5. Öğrencilerin Arkadaş Çevresiyle Birlikte Müziksel Faaliyetlere Katılıp Katılmadığına İlişkin Bulgular

	f	%
Evet	97	40,6
Hayır	142	59,4
Total	239	100

Tablo 4.1.5. incelendiğinde araştırmaya katılanların %40,6'sı evet, %59,4'ü hayır cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun arkadaş çevresiyle birlikte müziksel faaliyetlere katılmadığı görülmüştür.

Tablo 4.1.6. Öğrencilerin Müzikle İlgili Herhangi Bir Aktivitede Yer Alıp Almadığına İlişkin Bulgular

	f	%
Evet	56	23,4
Hayır	183	76,6
Total	239	100

Tablo 4.1.6. incelendiğinde araştırmaya katılanların %23,4'ü evet, %76,6'sı hayır cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun müzikle ilgili herhangi bir aktivitede yer almadığı görülmüştür.

4.2. Öğrencilerin Müzik Dinledikleri Ortam, Araçlar ve Müzik Dinleme Sıklıklarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul öğrencilerinin müzik dinledikleri ortam, araçlar ve müzik dinleme sıklıklarına ilişkin bulgular Tablo 4.2.1. , 4.2.2. ve 4.2.3.'te yer almaktadır.

Tablo 4.2.1. Öğrencilerin Hangi Sıklıkla Müzik Dinlediğine İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç dinlemem	7	2,9
Nadiren dinlerim	19	7,9
Bazen dinlerim	73	30,5
Sık sık dinlerim	65	27,2
Her fırsatta dinlerim	75	31,4
Total	239	100

Tablo 4.2.1. incelendiğinde araştırmaya katılanların %2,9'u hiç dinlemem, %7,9'u nadiren dinlerim, %30,5'i bazen dinlerim, %27,2'si sık sık dinlerim, %31,4'ü her fırsatta dinlerim cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun her fırsatta müzik dinlediği görülmüştür.

Tablo 4.2.2. Öğrencilerin Müzik Dinlerken Nasıl Bir Ortam Tercih Ettiğine İlişkin Bulgular

	f	%
Yalnız	93	38,9
Ailemle	17	7,1
Arkadaşlarımla birlikte	21	8,8
Fark etmez	108	45,2
Total	239	100

Tablo 4.2.2. incelendiğinde araştırmaya katılanların %38,9'u yalnız, %7,1'i ailemle, %8,8'i arkadaşlarımla birlikte, %45,2'si fark etmez cevabını vermiştir. Bulgulara

bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun müzik dinlerken tercih ettiği ortamın farketmediği görölmüştür.

Tablo 4.2.3. Öğrencilerin Müzik Dinleme Aracı Olarak En Çok Hangisini Kullandığına İlişkin Bulgular

	f	%
Radyo. TV	56	23,4
Bilgisayar	13	5,4
MP3 çalar	43	18,0
Telefon	125	52,3
Diğer	2	0,8
Total	239	100

Tablo 4.2.3. incelendiğinde araştırmaya katılanların %23,4'ü radyo. TV, %5,4'ü bilgisayar, %18'i MP3 çalar, % 52,3'ü telefon, % 0,8'i diğer cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun müzik dinleme aracı olarak telefon kullandıkları görölmüştür.

4.3. Öğrencilerin Tercih Ettikleri Müzik Türlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul öğrencilerinin tercih ettikleri müzik türlerine ilişkin bulgular Tablo 4.3.1. ve 4.3.2.'de yer almaktadır.

Tablo 4.3.1. Öğrencilerin Kişisel Arşivinde En Çok Hangi Müzik Türünün Bulunduğuna İlişkin Bulgular

	f	%
Pop Müzik	138	57,7
Caz Müzik	1	0,4
Arabesk Müzik	18	7,5
Rock Müzik	1	0,4
Rap Müzik	26	10,9
Türk Halk Müziği	30	12,6
Türk Sanat Müziği	11	4,6
Klasik Batı Müziği	12	5,0
Diğer	2	0,8
Total	239	100

Tablo 4.3.1. incelendiğinde araştırmaya katılanların %57,7'si pop müzik, %0,4'ü caz müzik, %7,5'i arabesk müzik, %0,4'ü rock müzik, %10,9'u rap müzik, %12,6'sı Türk halk müziği, %4,6'sı Türk sanat müziği, %5'i klasik batı müziği, %0,8'i diğer cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun kişisel arşivinde pop müzik türünün yer aldığı görülmüştür.

Tablo 4.3.2. Öğrencilerin Müzik Türlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin

Bulgular

Öğrencilerin her müzik türüne ilişkin görüşleri ayrı ayrı tablolaştırılarak sunulmuştur.

Tablo 4.3.2.1. Pop Müzik

	f	%
Hiç Dinlemem	41	17,2
Çok Az Dinlerim	36	15,1
Kısmen Dinlerim	40	16,7
Büyük Ölçüde Dinlerim	46	19,2
Tamamen Dinlerim	76	31,8
Total	239	100

Tablo 4.3.2.1. incelendiğinde araştırmaya katılanların %17,2'si hiç dinlemem, %15,1'i çok az dinlerim, %16,7'si kısmen dinlerim, %19,2'si büyük ölçüde dinlerim, %31,8'i tamamen dinlerim cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun pop müzik türünü tamamen dinlediği görülmüştür.

Tablo 4.3.2.2. Caz Müzik

	f	%
Hiç Dinlemem	150	62,8
Çok Az Dinlerim	49	20,5
Kısmen Dinlerim	27	11,3
Büyük Ölçüde Dinlerim	9	3,8
Tamamen Dinlerim	4	1,7
Total	239	100

Tablo 4.3.2.2. incelendiğinde araştırmaya katılanların %62,8'i hiç dinlemem, %20,5'i çok az dinlerim, %11,3'ü kısmen dinlerim, %3,8'i büyük ölçüde dinlerim, %1,7'si tamamen dinlerim cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun caz müzik türünü hiç dinlemediği görülmüştür.

Tablo 4.3.2.3. Arabesk Müzik

	f	%
Hiç Dinlemem	95	39,7
Çok Az Dinlerim	62	25,9
Kısmen Dinlerim	42	17,6
Büyük Ölçüde Dinlerim	16	6,7
Tamamen Dinlerim	24	10,0
Total	239	100

Tablo 4.3.2.3. incelendiğinde araştırmaya katılanların %39,7’si hiç dinlemem, %25,9’u çok az dinlerim, %17,6’sı kısmen dinlerim, %6,7’si büyük ölçüde dinlerim, %10’u tamamen dinlerim cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun arabesk mzık türünü hiç dinlemediği grlmştr.

Tablo 4.3.2.4. Rock Mzık

	f	%
Hiç Dinlemem	127	53,1
Çok Az Dinlerim	47	19,7
Kısmen Dinlerim	44	18,4
Büyük lde Dinlerim	10	4,2
Tamamen Dinlerim	11	4,6
Total	239	100

Tablo 4.3.2.4. incelendiğinde araştırmaya katılanların %53,1’i hiç dinlemem, %19,7’si çok az dinlerim, %18,4’ kısmen dinlerim, %4,2’si büyük ölçüde dinlerim, %4,6’sı tamamen dinlerim cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun rock mzık türünü hiç dinlemediği grlmştr.

Tablo 4.3.2.5. Rap Müzik

	f	%
Hiç Dinlemem	70	29,3
Çok Az Dinlerim	55	23,0
Kısmen Dinlerim	50	20,9
Büyük Ölçüde Dinlerim	29	12,1
Tamamen Dinlerim	35	14,6
Total	239	100

Tablo 4.3.2.5. incelendiğinde araştırmaya katılanların %29,3'ü hiç dinlemem, %23'ü çok az dinlerim, %20,9'u kısmen dinlerim, %12,1'i büyük ölçüde dinlerim, %14,6'sı tamamen dinlerim cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun rap müzik türünü hiç dinlemediği görülmüştür.

Tablo 4.3.2.6. Türk Halk Müziği

	f	%
Hiç Dinlemem	56	23,4
Çok Az Dinlerim	49	20,5
Kısmen Dinlerim	47	19,7
Büyük Ölçüde Dinlerim	31	13,0
Tamamen Dinlerim	56	23,4
Total	239	100

Tablo 4.3.2.6. incelendiğinde araştırmaya katılanların %23,4'ü hiç dinlemem, %20,5'i çok az dinlerim, %19,7'si kısmen dinlerim, %13'ü büyük lde dinlerim, %23,4' tamamen dinlerim cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun Türk halk müziği türünü tamamen dinlediği ve hiç dinlemediği grlmştir.

Tablo 4.3.2.7. Türk Sanat Müziği

	f	%
Hiç Dinlemem	75	31,4
Çok Az Dinlerim	55	23,0
Kısmen Dinlerim	44	18,4
Büyük lde Dinlerim	32	13,4
Tamamen Dinlerim	33	13,8
Total	239	100

Tablo 4.3.2.7. incelendiğinde araştırmaya katılanların %31,4' hiç dinlemem, %23' çok az dinlerim, %18,4' kısmen dinlerim, %13,4' büyük lde dinlerim, %13,8'i tamamen dinlerim cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun Türk sanat müziği türünü çok az dinlediği grlmştir.

Tablo 4.3.2.8. Klasik Batı Müziği

	f	%
Hiç Dinlemem	122	51,0
Çok Az Dinlerim	46	19,2
Kısmen Dinlerim	30	12,6
Büyük Ölçüde Dinlerim	15	6,3
Tamamen Dinlerim	26	10,9
Total	239	100

Tablo 4.3.2.8. incelendiğinde araştırmaya katılanların %51'i hiç dinlemem, %19,2'si çok az dinlerim, %12,6'sı kısmen dinlerim, %6,3'ü büyük ölçüde dinlerim, %10,9'u tamamen dinlerim cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun klasik batı müziği türünü hiç dinlemediği görülmüştür.

Tablo 4.3.2.9. Diğer Müzikler

	f	%
Hiç Dinlemem	0	0
Çok Az Dinlerim	0	0
Kısmen Dinlerim	0	0
Büyük Ölçüde Dinlerim	0	0
Tamamen Dinlerim	0	0

Tablo 4.3.2.9. incelendiğinde araştırmaya katılanların hiçbiri diğer seçeneğini işaretlemeyip başka bir müzik türü hakkında cevap vermemiştir. Bulgulara

bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun diğer müzik türlerini işaretlemedikleri görülmektedir.

4.4. Öğrencilerin Dinledikleri Sanatçılara İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul Öğrencilerinin Dinledikleri Sanatçılara İlişkin Bulgular tablo 4.4.1.'de yer almaktadır.

Tablo 4.4.1. Öğrencilerin En Çok Dinlediği Sanatçının Kim Olduğuna İlişkin

Bulgular

	f	%
Ahmet KAYA	30	12,6
Mabel MATİZ	3	1,3
Mustafa CECELİ	60	25,5
Koray AVCI	2	0,8
Melih CAN	1	0,4
Ayla ÇELİK	8	3,3
İbrahim TATLİSES	6	2,5
Sezen AKSU	1	0,4
Ece SEÇKİN	5	2,1
Aydilge	1	0,4
Demi LOVATO	1	0,4
İlyas YALÇINTAŞ	1	0,4
Ali KINIK	1	0,4
Mustafa SANDAL	2	0,8

Oğuzhan KOÇ	3	1,3
Murat BOZ	8	3,3
Arsız Bela	6	2,5
Justin BIEBER	1	0,4
İrem DERİCİ	16	6,7
Athena	1	0,4
Rafet El ROMAN	2	0,8
Barış MANÇO	3	1,3
Halit BİLGİÇ	4	1,7
Hozan AYTAÇ	1	0,4
Ebru GÜNDEŞ	2	0,8
Tolga URAL	1	0,4
Aşık VEYSEL	2	0,8
Renas MİRAN	1	0,4
Hande YENER	1	0,4
Demet AKALIN	8	3,3
Hozan ŞERVAN	4	1,7
Hozan REŞO	1	0,4
Abdurrahman ÖNÜL	4	1,7
Kolpa	3	1,3
Deniz TOPRAK	1	0,4
Neşet ERTAŞ	1	0,4
David GUETTA	1	0,4
Tarkan	1	0,4

Yusuf HARPUTLU	2	0,8
Orhan GENÇEBAY	4	1,7
Yusuf GÜNEY	2	0,8
Murat DALKILIÇ	2	0,8
Mem ARARAT	2	0,8
Atiye	2	0,8
Gökhan TÜRKMEN	1	0,4
Gülşen	1	0,4
Zakkum	1	0,4
Mehmet KÖSE	1	0,4
Efecan	1	0,4
Aram SERHAT	7	2,9
Buray	2	0,8
Ender TEKİN	1	0,4
Sedat UÇAN	1	0,4
Müslüm GÜRSES	4	1,7
İsmail MATEV	1	0,4
Asi Styla	1	0,4
Teoman	1	0,4
Taladro	1	0,4
İsmail YK	1	0,4
Grup Abdal	1	0,4
Total	239	100

Tablo 4.4.1. incelendiğinde araştırmaya katılanların %12,6'sı Ahmet Kaya, %1,3'ü Mabel Matiz, %25,5'i Mustafa Ceceli, %0,8'i Koray Avcı, %0,4'ü Melih Can, %3,3'ü Ayla Çelik, %2,5'i İbrahim Tatlıses, %0,4'ü Sezen Aksu, %2,1'i Ece Seçkin, %0,4'ü Aydilge, %0,4'ü Demi Lovato, %0,4'ü İlyas Yalçıntaş, %0,4'ü Ali Kımık, %0,8'i Mustafa Sandal, %1,3'ü Oğuzhan Koç, %3,3'ü Murat Boz, %2,5'i Arsız Bela, %0,4'ü Justin Bieber, %6,7'si İrem Derici, %0,4'ü Athena, %0,8'i Rafet El Roman, %1,3'ü Barış Manço, %1,7'si Halit Bilgiç, %0,4'ü Hozan Aytaç, %0,8'i Ebru Gündeş, %0,4'ü Tolga Ural, %0,8'i Aşık Veysel, %0,4'ü Renas Miran, %0,4'ü Hande Yener, %3,3'ü Demet Akalın, %1,7'si Hozan Şervan, %0,4'ü Hozan Reşo, %1,7'si Abdurrahman Öñül, %1,3'ü Kolpa, %0,4'ü Deniz Toprak, %0,4'ü Neşet Ertaş, %0,4'ü David Guetta, %0,4'ü Tarkan, %0,8'i Yusuf Harputlu, %1,7'si Orhan Gencebay, %0,8'i Yusuf Güney, %0,8'i Murat Dalkılıç, %0,8'i Mem Ararat, %0,8'i Atiye, %0,4'ü Gökhan Türkmen, %0,4'ü Gülşen, %0,4'ü Zakkum, %0,4'ü Mehmet Köse, %0,4'ü Efecan, %2,9'u Aram Serhat, %0,8'i Buray, %0,4'ü Ender Tekin, %0,4'ü Sedat Uçan, %1,7'si Müslüm Gürses, %0,4'ü İsmail Matev, %0,4'ü Asi Styla, %0,4'ü Teoman, %0,4'ü Taladro, %0,4'ü İsmail Yk, %0,4'ü Grup Abdal cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun en çok dinlediği sanatçının Mustafa Ceceli olduğu görölmüştür.

4.5. Öğrencilerin Dinledikleri Sanatçılar ve Müzik Türlerini Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul öğrencilerinin dinledikleri sanatçılar ve müzik türlerini tercih etme nedenlerine ilişkin bulgular Tablo 4.5.1. ve 4.5.2.'de yer almaktadır.

Tablo 4.5.1. Öğrencilerin Müzik Dinleme Amacına İlişkin Bulgular

	f	%
İyi vakit geçirmek	69	28,9
Dinlenmek	36	15,1
Eğlenmek	76	31,8
Müzik kültürü edinmek	56	23,4
Diğer	2	0,8
Total	239	100

Tablo 4.5.1. incelendiğinde araştırmaya katılanların %28,9'u iyi vakit geçirmek, %15,1'i dinlenmek, %31,8'i eğlenmek, %23,4'ü müzik kültürü edinmek, %0,8'i diğer cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun müzik dinleme amacının eğlenmek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.5.2. Öğrencilerin Dinlediği Sanatçıyı Tercih Etme Nedenlerine İlişkin Bulgular

	f	%
Cinsiyeti	1	0,4
Müzik Tarzı	98	41,0
Popülerliği	17	7,1
Görselliği	12	5,0
Ses hoşluğu	111	46,4
Diğer	0	0
Total	239	100

Tablo 4.5.2. incelendiğinde araştırmaya katılanların %0,4'ü cinsiyeti, %41'i mzık tarzı, %7,1'i poplerliği, %5'i grselliği, %46,4' ses hoşluğu, %0'ı diğer cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun dinlediği sanatçıyı tercih etme nedeninin ses hoşuğu olduğu grlmştir.

4.6. Öğrencilerin Tercih Ettikleri Mzık Trleri ile Ailelerinde Dinlenen Mzık Trlerinin Benzerliğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul ğrencilerinin Tercih Ettikleri Mzık Trleri ile Ailelerinde Dinlenen Mzık Trlerinin Benzerliğine İlişkin Bulgular tablo 4.6.1., 4.6.2., 4.6.3.'de yer almaktadır.

Tablo 4.6.1. Öğrencilerin Ailesinin Mzık Trlerini Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ailesinin mzık trlerini dinleyip dinlemediğine ilişkin bulgular mzık trlerine gre ayrı ayrı tablolaştırılarak sunulmuştur.

Tablo 4.6.1.1. Pop Mzık

	f	%
Hiç Dinlemez	100	41,8
Çok Az Dinler	38	15,9
Kısmen Dinler	42	17,6
Byk lęde Dinler	22	9,2
Tamamen Dinler	37	15,5
Total	239	100

Tablo 4.6.1.1. incelendiğinde araştırmaya katılanların %41,8'i hiç dinlemez, %15,9'u çok az dinler, %17,6'sı kısmen dinler, %9,2'si büyük lde dinler, %15,5'i tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun ailesinin pop müzik türünü hiç dinlemediği grlmştir.

Tablo 4.6.1.2. Caz Müzik

	f	%
Hiç Dinlemez	166	69,5
Çok Az Dinler	37	15,5
Kısmen Dinler	29	12,1
Büyük lde Dinler	4	1,7
Tamamen Dinler	3	1,3
Total	239	100

Tablo 4.6.1.2. incelendiğinde araştırmaya katılanların %69,5'i hiç dinlemez, %15,5'i çok az dinler, %12,1'i kısmen dinler, %1,7'si büyük lde dinler, %1,3' tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun ailesinin caz müzik türünü hiç dinlemediği grlmştir.

Tablo 4.6.1.3. Arabesk Müzik

	f	%
Hiç Dinlemez	123	51,5
Çok Az Dinler	35	14,6
Kısmen Dinler	45	18,8
Büyük Ölçüde Dinler	18	7,5
Tamamen Dinler	18	7,5
Total	239	100

Tablo 4.6.1.3. incelendiğinde araştırmaya katılanların %51,5'i hiç dinlemez, %14,6'sı çok az dinler, %18,8'i kısmen dinler, %7,5'i büyük ölçüde dinler, %7,5'i tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun ailesinin arabesk müzik türünü hiç dinlemediği görülmüştür.

Tablo 4.6.1.4. Rock Müzik

	f	%
Hiç Dinlemez	159	66,5
Çok Az Dinler	37	15,5
Kısmen Dinler	28	11,7
Büyük Ölçüde Dinler	7	2,9
Tamamen Dinler	8	3,3
Total	239	100

Tablo 4.6.1.4. incelendiğinde araştırmaya katılanların %66,5'i hiç dinlemez, %15,5'i çok az dinler, %11,7'si kısmen dinler, %2,9'u büyük ölçüde dinler, %3,3' tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun ailesinin rock müzik türünü hiç dinlemediği grlmştr.

Tablo 4.6.1.5. Rap Müzik

	f	%
Hiç Dinlemez	124	51,9
Çok Az Dinler	41	17,2
Kısmen Dinler	37	15,5
Büyük lde Dinler	18	7,5
Tamamen Dinler	19	7,9
Total	239	100

Tablo 4.6.1.5. incelendiğinde araştırmaya katılanların %51,9'u hiç dinlemez, %17,2'si çok az dinler, %15,5'i kısmen dinler, %7,5'i büyük ölçüde dinler, %7,9'u tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun ailesinin rap müzik türünü hiç dinlemediği grlmştr.

Tablo 4.6.1.6. Türk Halk Müziği

	f	%
Hiç Dinlemez	56	23,4
Çok Az Dinler	30	12,6
Kısmen Dinler	48	20,1
Büyük Ölçüde Dinler	44	18,4
Tamamen Dinler	61	25,5
Total	239	100

Tablo 4.6.1.6. incelendiğinde araştırmaya katılanların %23,4'ü hiç dinlemez, %12,6'sı çok az dinler, %20,1'i kısmen dinler, %18,4'ü büyük ölçüde dinler, %25,5'i tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun ailesinin Türk halk müziği türünü tamamen dinlediği görülmüştür.

Tablo 4.6.1.7. Türk Sanat Müziği

	f	%
Hiç Dinlemez	70	29,3
Çok Az Dinler	39	16,3
Kısmen Dinler	46	19,2
Büyük Ölçüde Dinler	29	12,1
Tamamen Dinler	55	23,0
Total	239	100

Tablo 4.6.1.7. incelendiğinde araştırmaya katılanların %29,3'ü hiç dinlemez, %16,3'ü çok az dinler, %19,2'si kısmen dinler, %12,1'i büyük ölçüde dinler, %23'ü tamamen

dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun ailesinin Türk sanat müziği türünü hiç dinlemediği görülmüştür.

Tablo 4.6.1.8. Klasik Batı Müziği

	f	%
Hiç Dinlemez	130	54,4
Çok Az Dinler	36	15,1
Kısmen Dinler	33	13,8
Büyük Ölçüde Dinler	16	6,7
Tamamen Dinler	24	10,0
Total	239	100

Tablo 4.6.1.8. incelendiğinde araştırmaya katılanların %54,4'ü hiç dinlemez, %15,1'i çok az dinler, %13,8'i kısmen dinler, %6,7'si büyük ölçüde dinler, %10'u tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun ailesinin klasik batı müziği türünü hiç dinlemediği görülmüştür.

Tablo 4.6.1.9. Diğer Müzikler

	f	%
Hiç Dinlemez	0	0
Çok Az Dinler	0	0
Kısmen Dinler	0	0
Büyük Ölçüde Dinler	0	0
Tamamen Dinler	0	0

Tablo 4.6.1.9. incelendiğinde araştırmaya katılanların hiçbiri diğer seçeneğini işaretlemeyip başka bir mzık türü hakkında cevap vermemiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun diğer mzık türlerini işaretlemedikleri görülmektedir.

Tablo 4.6.2. Öğrencilerin Ailesinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Mzık Türlerinin Değişiklik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular

	f	%
Sık sık değişir	44	18,4
Ara sıra değişir	148	61,9
Sürekli aynı türler dinlenir	47	19,7
Total	239	100

Tablo 4.6.2. incelendiğinde araştırmaya katılanların %18,4' sık sık değişir, %61,9'u ara sıra değişir, % 19,7'si sürekli aynı türler dinlenir cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun ailesinin dinlemeyi tercih ettikleri mzık türlerinin ara sıra değiştiği grlmştr.

Tablo 4.6.3. Öğrencilerin Müziksel Beğenilerinin Çevresindeki Kimselerle Benzerlik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç Benzerlik Göstermiyor	34	14,2
Çok Az Benzerlik Gösteriyor	67	28,0
Kısmen Benzerlik Gösteriyor	71	29,7
Büyük Ölçüde Benzerlik Gösteriyor	33	13,8
Tamamen Benzerlik Gösteriyor	34	14,2
Total	239	100

Tablo 4.6.3. incelendiğinde araştırmaya katılanların %14,2'si hiç benzerlik göstermiyor, %28'i çok az benzerlik gösteriyor, %29,7'si kısmen benzerlik gösteriyor, %13,8'i büyük ölçüde benzerlik gösteriyor, %14,2'si tamamen benzerlik gösteriyor cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun, müzik beğenilerinin ailesi ile kısmen benzerlik gösterdiği görülmüştür.

4.7. Öğrencilerin Dinledikleri Müzik Türlerinin, Arkadaşlarının Müzik Tercihlerinden Etkilenme Durumuna İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Ortaokul Öğrencilerinin Dinledikleri Müzik Türlerinin, Arkadaşlarının Müzik Tercihlerinden Etkilenme Durumuna İlişkin Bulgular tablo 4.7.1., 4.7.2., 4.7.3.'de yer almaktadır.

**Tablo 4.7.1. Öğrencilerin Arkadaşlarının Aşağıdaki Müzik Türlerini
Dinleyip Dinlemediğine İlişkin Bulgular**

Öğrencilerin arkadaşlarının aşağıdaki müzik türlerini dinleyip dinlemediğine ilişkin bulgular müzik türlerine göre ayrı ayrı tablolastırılarak verilmiştir.

Tablo 4.7.1.1. Pop Müzik

	f	%
Hiç Dinlemez	43	18,0
Çok Az Dinler	41	17,2
Kısmen Dinler	50	20,9
Büyük Ölçüde Dinler	43	18,0
Tamamen Dinler	62	25,9
Total	239	100

Tablo 4.7.1.1. incelendiğinde araştırmaya katılanların %18'i hiç dinlemez, %17,2'si çok az dinler, %20,9'u kısmen dinler, %18'i büyük ölçüde dinler, %25,9'u tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun arkadaşlarının pop müzik türünü tamamen dinlediği görülmüştür.

Tablo 4.7.1.2. Caz Müzik

	f	%
Hiç Dinlemez	132	55,2
Çok Az Dinler	47	19,7
Kısmen Dinler	37	15,5
Büyük Ölçüde Dinler	9	3,8
Tamamen Dinler	14	5,9
Total	239	100

Tablo 4.7.1.2. incelendiğinde araştırmaya katılanların %55,2'si hiç dinlemez, %19,7'si çok az dinler, %15,5'i kısmen dinler, %3,8'i büyük ölçüde dinler, %5,9'u tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun arkadaşlarının caz müzik türünü hiç dinlemediği görülmüştür.

Tablo 4.7.1.3. Arabesk Müzik

	f	%
Hiç Dinlemez	83	34,7
Çok Az Dinler	58	24,3
Kısmen Dinler	49	20,5
Büyük Ölçüde Dinler	23	9,6
Tamamen Dinler	26	10,9
Total	239	100

Tablo 4.7.1.3. incelendiğinde araştırmaya katılanların %34,7’si hiç dinlemez, %24,3’ü çok az dinler, %20,5’i kısmen dinler, %9,6’sı büyük lde dinler, %10,9’u tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun arkadaşlarının arabesk müzik türünü hiç dinlemediği grlmştir.

Tablo 4.7.1.4. Rock Müzik

	f	%
Hiç Dinlemez	117	49,0
Çok Az Dinler	52	21,8
Kısmen Dinler	37	15,5
Büyük lde Dinler	14	5,9
Tamamen Dinler	19	7,9
Total	239	100

Tablo 4.7.1.4. incelendiğinde araştırmaya katılanların %49’u hiç dinlemez, %21,8’i çok az dinler, %15,5’i kısmen dinler, %5,9’u büyük lde dinler, %7,9’u tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun arkadaşlarının rock müzik türünü hiç dinlemediği grlmştir.

Tablo 4.7.1.5. Rap Müzik

	f	%
Hiç Dinlemez	75	31,4
Çok Az Dinler	38	15,9
Kısmen Dinler	49	20,5
Büyük Ölçüde Dinler	32	13,4
Tamamen Dinler	45	18,8
Total	239	100

Tablo 4.7.1.5. incelendiğinde araştırmaya katılanların %31,4'ü hiç dinlemez, %15,9'u çok az dinler, %20,5'i kısmen dinler, %13,4'ü büyük ölçüde dinler, %18,8'i tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun arkadaşlarının rap müzik türünü hiç dinlemediği görülmüştür.

Tablo 4.7.1.6. Türk Halk Müziği

	f	%
Hiç Dinlemez	75	31,4
Çok Az Dinler	47	19,7
Kısmen Dinler	49	20,5
Büyük Ölçüde Dinler	24	10,0
Tamamen Dinlerim	44	18,4
Total	239	100

Tablo 4.7.1.6. incelendiğinde araştırmaya katılanların %31,4'ü hiç dinlemez, %19,7'si çok az dinler, %20,5'i kısmen dinler, %10'u büyük ölçüde dinler, %18,4' tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun arkadaşlarının Türk halk müziği türünü hiç dinlemediği grlmştir.

Tablo 4.7.1.7. Türk Sanat Müziği

	f	%
Hiç Dinlemez	87	36,4
Çok Az Dinler	52	21,8
Kısmen Dinler	45	18,8
Büyük lde Dinler	25	10,5
Tamamen Dinler	30	12,6
Total	239	100

Tablo 4.7.1.7. incelendiğinde araştırmaya katılanların %36,4' hiç dinlemez, %21,8'i çok az dinler, %18,8'i kısmen dinler, %10,5'i büyük ölçüde dinler, %12,6'sı tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun arkadaşlarının Türk sanat müziği türünü hiç dinlemediği grlmştir.

Tablo 4.7.1.8. Klasik Batı Müziği

	f	%
Hiç Dinlemez	131	54,8
Çok Az Dinler	48	20,1
Kısmen Dinler	29	12,1
Büyük Ölçüde Dinler	12	5,0
Tamamen Dinler	19	7,9
Total	239	100

Tablo 4.7.1.8. incelendiğinde araştırmaya katılanların %54,8'i hiç dinlemez, %20,1'i çok az dinler, %12,1'i kısmen dinler, %5'i büyük ölçüde dinler, %7,9'u tamamen dinler cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun arkadaşlarının klasik batı müziği türünü hiç dinlemediği görülmüştür.

Tablo 4.7.1.9. Diğer Müzikler

	f	%
Hiç Dinlemez	0	0
Çok Az Dinler	0	0
Kısmen Dinler	0	0
Büyük Ölçüde Dinler	0	0
Tamamen Dinler	0	0

Tablo 4.7.1.9. incelendiğinde araştırmaya katılanların hiçbiri diğer seçeneğini işaretlemeyip başka bir müzik türü hakkında cevap vermemiştir. Bulgulara

bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun diğer müzik türlerini işaretlemedikleri görülmektedir.

Tablo 4.7.2. Öğrencilerin Arkadaşlarının Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türlerinin Değişiklik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular

	f	%
Sık sık değişir	65	27,2
Ara sıra değişir	141	59,0
Sürekli aynı türler dinlenir	33	13,8
Total	239	100

Tablo 4.7.2. incelendiğinde araştırmaya katılanların %27,2'si sık sık değişir, %59'u ara sıra değişir, % 13,8'i sürekli aynı türler dinlenir cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun arkadaşlarının dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinin ara sıra değiştiği görülmüştür.

Tablo 4.7.3. Öğrencilerin Müziksel Beğenilerinin Çevresindeki Kimselerle Benzerlik Gösterip Göstermediğine İlişkin Bulgular

	f	%
Hiç Benzerlik Göstermiyor	28	11,7
Çok Az Benzerlik Gösteriyor	46	19,2
Kısmen Benzerlik Gösteriyor	73	30,5
Büyük Ölçüde Benzerlik Gösteriyor	49	20,5
Tamamen Benzerlik Gösteriyor	43	18,0
Total	239	100

Tablo 4.7.3. incelendiğinde araştırmaya katılanların %11,7'si hiç benzerlik göstermiyor, %19,2'si çok az benzerlik gösteriyor, %30,5'i kısmen benzerlik gösteriyor, %20,5'i büyük ölçüde benzerlik gösteriyor, %18'i tamamen benzerlik gösteriyor cevabını vermiştir. Bulgulara bakıldığında araştırmaya katılanların çoğunluğunun, müzik beğenilerinin arkadaşları ile kısmen benzerlik gösterdiği grlmştir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına ve yorumlarına dayalı olarak varılan sonuçlar ve bunların ışığında oluşturulan öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

Araştırma bulgularına dayanarak ortaokul öğrencilerinin;

- Müziğe özel ilgilerinin olduğu,
- Ailelerinde özel olarak müzikle ilgilenen kimsenin olmadığı,
- Ailelerinde enstrüman çalan birinin olmadığı,
- Ailesiyle birlikte müziksel faaliyetlere katılmadığı,
- Arkadaş çevresiyle birlikte müziksel faaliyetlere katılmadığı,
- Müzikle ilgili herhangi bir aktivitede yer almadığı,
- Her fırsatta müzik dinlediği,
- Müzik dinlerken tercih ettikleri ortamın farketmediği,
- Müzik dinleme aracı olarak telefon kullandıkları,
- Kişisel arşivlerinde en çok pop müzik türünün yer aldığı,
- Pop müzik türünü tamamen dinlediği,
- Caz müzik türünü hiç dinlemediği,
- Arabesk müzik türünü hiç dinlemediği,
- Rock müzik türünü hiç dinlemediği,
- Rap müzik türünü hiç dinlemediği,
- Türk Halk Müziği türünü tamamen dinlediği ve hiç dinlemediği,
- Türk Sanat Müziği türünü çok az dinlediği,
- Klasik Batı Müziği türünü hiç dinlemediği,

- Diğer müzik türlerini dinleyip dinlemediklerine ilişkin işaretlemelerde bulunmadığı,
- En çok dinlediği şarkıcı/sanatçının Mustafa CECELİ olduğu,
- Müzik dinleme amaçlarının eğlenmek olduğu,
- Dinledikleri sanatçıyı tercih etme nedeninin ses hoşluğu olduğu,
- Ailesinin pop müzik türünü hiç dinlemediği,
- Ailesinin caz müzik türünü hiç dinlemediği,
- Ailesinin arabesk müzik türünü hiç dinlemediği,
- Ailesinin rock müzik türünü hiç dinlemediği,
- Ailesinin rap müzik türünü hiç dinlemediği,
- Ailesinin Tük Halk Müziği türünü tamamen dinlediği,
- Ailesinin Türk Sanat Müziği türünü hiç dinlemediği,
- Ailesinin klasik batı müziği türünü hiç dinlemediği,
- Ailesinin diğer müzik türlerini dinleyip dinlemediklerine ilişkin işaretlemelerde bulunmadığı,
- Müzik beğenilerinin ailesiyle kısmen benzerlik gösterdiği,
- Arkadaşlarının pop müzik türünü tamamen dinlediği,
- Arkadaşlarının caz müzik türünü hiç dinlemediği,
- Arkadaşlarının arabesk müzik türünü hiç dinlemediği,
- Arkadaşlarının rock müzik türünü hiç dinlemediği,
- Arkadaşlarının rap müzik türünü hiç dinlemediği,
- Arkadaşlarının Tük Halk Müziği türünü hiç dinlemediği,
- Arkadaşlarının Türk Sanat Müziği türünü hiç dinlemediği,
- Arkadaşlarının klasik batı müziği türünü hiç dinlemediği,

- Arkadaşlarının diğer mőzık tőrlerini dinleyip dinlemediklerine ilişkin işaretlemede bulunmadığı,
- Arkadaşlarının dinlemeyi tercih ettikleri mőzık tőrlerinin ara sıra değiştiği,
- Mőzikselle beğenilerinin arkadaşlarıyla kısmen benzediği, sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

Araştırmada bulgulardan elde edilen sonuğlara göre;

- Őđrencilerin mőziđe özel ilgilerinin olduğu göz őnőnde bulundurulursa, M.E.B. mőzık ders kitaplarındaki ıalışmalar dőzenlenerek őđrencilere verilmek istenen toplumsal mesajlar kolay iletilebilir.
- Őđrencilerin ailelerinde özel olarak mőzikle ilgilenen kimsenin olmadığı ve ailelerinde enstrőman ıalan birinin olmadığı göz őnőnde bulundurulursa, aileler halk eğitim kurslarıyla desteklenmelidir.
- Őđrencinin ailesiyle ve arkadaş ıevresiyle birlikte mőzikselle faaliyetlere katılmadığı göz őnőnde bulundurulursa, gerek kőltőrel ıalışmalar, gerek M.E.B. destekli etkinliklerle teşvik edilip katılımları sağlanmalıdır.
- Őđrencilerin mőzikle ilgili herhangi bir aktivitede yer almadığı göz őnőnde bulundurulursa, resmi bayramlar, belirli gőn ve haftalar gibi zamanlarda okul etkinlikleri dőzenlenmeli ve őđrenciler desteklenmelidir.
- Őđrencilerin her fırsatta ve ıeşitli araılar vasıtasıyla mőzık dinlediği göz őnőnde bulundurulursa, TV-radyo gibi programlar yaş ve gelişim seviyesine uygun RTŐK tarafından yasal dőzenlenmelidir.

- Öğrencilerin müzik dinlerken tercih ettikleri ortamın farketmediği göz önünde bulundurulursa, okul tenefüs aralarında eğitici-öğretici ve ya dinlendirici müzikler desteklenmelidir.
- Öğrencilerin müzik dinleme aracı olarak telefon kullandıkları göz önünde bulundurulursa, içeriği M.E.B. tarafından düzenlenen müzik indirme ve dinleme programları oluşturulması desteklenmelidir.
- Öğrencilerin kişisel arşivlerinde en çok pop müzik türünün yer aldığı, öğrencilerin ve arkadaşlarının pop müzik türünü tamamen dinlediği göz önünde bulundurulursa, toplumsal ve kültürel her tür mesaj müzik aracılığıyla iletilebilir.
- Öğrencilerin caz müzik, arabesk müzik, rock müzik, rap müzik, Türk Halk müziği, klasik batı müziği türlerini hiç dinlemediği ve Türk Sanat Müziği türünü çok az dinlediği göz önünde bulundurulursa, bu türler müzik derslerinde öğretici etkinliklerle desteklenmeli ve bilinçlendirilmelidir.
- Öğrencilerin en çok dinlediği sanatçının Mustafa CECELİ olduğu göz önünde bulundurulursa, popüler kültürün etkilerinin yüksek olduğu göz önünde tutulmalı, pop müzik türünün sadece eğlence amaçlı olmamalı, müziğin içeriğindeki toplumsal-kültürel mesajlar dikkate alınmalıdır.
- Öğrencilerin müzik dinleme amaçlarının eğlenmek olduğu göz önünde bulundurulursa, boş zamanları çeşitli konser etkinlikleriyle desteklenmelidir.
- Öğrencilerin dinledikleri sanatçıyı tercih etme nedeninin ses hoşluğu olduğu göz önünde bulundurulursa, müzik ve ses alt yapıları arttırılıp, müziğin kalitesi desteklenmelidir.
- Öğrencilerin ailesinin pop müzik, caz müzik, arabesk müzik, rock müzik, rap müzik, Türk Sanat müziği ve klasik batı müziği türünü hiç dinlemediği göz

önünde bulundurulursa, bu müzik türleriyle ilişkin halk eğitim destekli konser dinletileri ve etkinlikleri düzenlenerek müzik türlerinin tanıtımı ve katılım desteklenmelidir.

- Öğrencilerin ve ailesinin Türk Halk Müziği türünü tamamen dinlediği göz önünde bulundurulursa, yöresel halk konserleri, folklor gibi etkinlikler gerekli makamlar tarafından desteklenmelidir.
- Öğrencilerin müzik beğenilerinin ailesiyle ve arkadaşlarıyla kısmen benzerlik gösterdiği göz önünde bulundurulursa, çevresinden az etkilendiği görülmüş olup kötü örnek oluşturabilecek müziklerden kaçınmaları sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin arkadaşlarının caz müzik, arabesk müzik, rock müzik, rap müzik, Türk Halk müziği, Türk Sanat müziği ve klasik batı müziği türünü hiç dinlemediği göz önünde bulundurulursa, bu müzik türleriyle ilişkin M.E.B. ve halk eğitim destekli konser dinletileri ve okul etkinlikleri düzenlenerek müzik türlerinin tanıtımı ve katılım desteklenmelidir.
- Öğrencilerin arkadaşlarının dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinin ara sıra değiştiği göz önünde bulundurulursa, okul etkinlikleri farklı müzik tür içeriğiyle desteklenmeli, öğrenciler müziksel faaliyetlere katılımı teşvik edilmelidir.

KAYNAKÇA

Abdullazade, G. (2002). Avrupa Not Sistemli Profesyonel Müziğin Doğu Sözlü Geleneksel Profesyonel Müzikle Karşılaştırılması ve Onların Entegrasyon Yolları. Uluslararası Avrupa'da ve Türk Cumhuriyetleri'nde Müzik Kültürü ve Eğitimi Kongresi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Adlim, G. (1994). Türkiye'de Televizyon Yayınlarının Türk Müzik Kültürüne Etkileri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bilgiseven, A. K. (1995). Genel Sosyoloji. (5. Baskı). İstanbul: Filiz Kitabevi.

Cemancılar, A. (1988). İletişim Sanatı Olarak Müziğin Öğretim ve Eğitim Ortamlarındaki Kurumsal Yapısı İle Yaygın Eğitimde Bir Model Önerisi. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Çeçen, A. (1985). Kültür Yönetimi. Amme İdaresi Dergisi. Ankara: Todaie Yayını. Cilt: 18, Sa: 2.

Çelen, N. (2007). Ergenlik ve Genç Yetişkinlik. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Çevik, S., Sağer, T. ve Cafağlu, Z. (2002). Üst düzey kamu ve özel sektör yöneticilerinin yaşamlarında müziğin etkileri. 21. yy. Başında Türkiye'de Müzik Sempozyumu, Ankara. 15-16 Mart.

Dönmezler, S. (1994). Toplumbilim. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Ercan, M. (2006). Eğitim fakülteleri ilköğretim bölümleri sınıf öğretmenliği programı son sınıf öğrencilerinin ilköğretim 1. devre müzik derslerine yönelik mesleki alan yeterliliklerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sivas.

Erol, A. (2005). Popüler Müziği Anlamak: Kültürel Kimlik Bağlamında Popüler Müzikte Anlam. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Ersoy, İ. (2014). Kültür İçin Bir Değerlendirme: Toplumsal Normlar Ekseninde Müziksel Tercih. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 30, Issn: 1307-9581.

Gregory, A. H., Varney N. (1996). Cross-Cultural Comparisons in The Affective Response to Music, Psychology of music. Sayı; S.24, 47-52.

Günay, E. (2006). Müzik Sosyolojisi Sosyolojiden Müzik Kültürüne Bir Bakış, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Güvenç, B. (1996). İnsan ve Kültür. (7. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Güvenç, B. (2003). İnsan ve Kültür. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Hargreaves D. J. (1987). The Developmental Psychology of Music. Cambridge: Cambridge University Press.

Hargreaves D. J., Miell D., MacDonald A.R. (2002). What are Musical Identities and Why Are They Important ?, Musical Identities. England: Oxford University Press.

İmik, Ü. (2011). Çizgi Film Müziklerinin Yapısal Olarak İncelenmesi ve Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Malatya.

Kağıtçıbaşı, Ç. (1998). İnsan ve İnsanlar. (12. Basım). İstanbul: Evrim Yayınevi.

Kaplan, A. (2005). Kültürel Müzikoloji. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Karasar, N. (1994) Bilimsel Araştırma Yöntemi. (5. Basım). Ankara: 3A Araştırma ve Eğitim Danışmanlık Ltd.

Karasar, N. (2006). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayınları.

Lull, J. (2000). Popüler Müzik ve İletişim. (Çev: Turgut İbلاغ). İstanbul: Çivi Yazıları.

Middleton, R. (1997). Studying Popular Music Reprint. Philadelphia: Open Univeresity Press.

Onuk, Ö. (2009). Türkiye’de Müzik ve Dil Ekseninde Kültürel Yozlaşma. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu.

Özerdim, M. N. (Çev.) (1945). Konfüçyüs Felsefesine Ait Metinler, Müzik Hakkında Notlar. Ankara: MEB Yayıncılık.

Poloma, M. M. (1993). Çağdaş Sosyoloji Kuramları. (Çev: Hayriye Erbaş) Ankara: Gündoğan Yayınları.

Russell P. A. (1997). Musical Tastes And Society, The Social Psychology of Music. Der; David J. Hargreaves, Adrian C. North. England: Oxford University Press.

Say, A. (2002). Müziğin Kitabı. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, A. (2005). Müzik Ansiklopedisi. (1. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, A. (2006). Müziğin Kitabı. (3. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Selanik, C. (1996). Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni. Ankara: Doruk Yayıncılık.

Soykan, Ö. N. (2015). Estetik ve Sanat Felsefesi, İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Steinberg, L. (2007). Ergenlik. Ankara: İmge Kitapevi.

Şen, Ü. S. (2016). Müzik Estetiği Üzerine. (2. Baskı) Ankara: Pegem Akademi.

Uçan, A. (2005). Müzik Eğitimi-Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum. (Genişletilmiş 3. Basım). Ankara: Evrensel Müzikevi.

Ulutürk, N. (2008). Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu.

Orhan, Ş.Y. (2003). Okul Servis Araçlarında Dinlenildiği Belirlenen Müzik Türlerinin Ergenlerin Depresyon ve Kaygı Düzeyine Etkileri, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yavuzer, H. (2005). Gençleri Anlamak Ana-Babaların En Çok Sorduğu Sorular ve Cevaplarıyla. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Yılmaz, Ö. (2000). Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayıncılığı.

Williams, R. (1993). Kültür. (1. Baskı). (Çev: Süavi Aydın). Ankara: İmge Kitapevi.

EKLER

EK-1. Anket

Yönerge

Değerli öğrenciler;

Bu form, Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Tercihlerinin ve Bu Tercihleri Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi isimli yüksek lisans tezi için veri toplamak amacı ile oluşturulmuştur. Form kişisel bilgiler ve müzik tercihleri olmak üzere iki bölümden meydana gelmekte olup, açık uçlu ve kapalı uçlu soruları içermektedir. Sorulara vereceğiniz cevaplar araştırmanın temel aldığı kavramlara ışık tutması açısından önem taşımaktadır. İlginize ve yardımlarınıza teşekkür ederim.

Ceren YILMAZ

Kişisel Bilgiler

Cinsiyetiniz?

Kız Erkek

Yaşınız?

11 12 13 14 ve üstü

Ailenizin aylık gelir durumu?

0-500TL

501-1000TL

1001-1500TL

1501-2000TL

2001 TL ve üstü

Aileniz sağ mı?

- Anne-baba sağ
 Yalnızca anne sağ
 Yalnızca baba sağ
 Anne-baba sağ değil

Babanızın mesleği nedir?

.....

Annenizin mesleği nedir?

.....

Kaç kardeşsiniz?

- Tek çocuğum 2 3 4 5 ve üzeri

Müzik Tercihlerine Yönelik Sorular

Müziğe özel ilginiz var mı?

- Evet Hayır

Ailenizde müzikle ilgilenen kimse var mı?

- Evet Hayır

Ailenizde enstrüman çalan biri var mı?

- Evet Hayır

Ailenizle birlikte müziksel faaliyetlere katılıyor musunuz?

- Evet Hayır

Arkadaş çevrenizle birlikte müziksel faaliyetlere katılıyor musunuz?

Evet Hayır

Müzikle ilgili herhangi bir aktivitede yer alıyor musunuz?

Evet Hayır

Hangi sıklıkla müzik dinlersiniz?

Hiç dinlemem

Nadiren dinlerim

Bazen dinlerim

Sık sık dinlerim

Her fırsatta dinlerim

Müzik dinlerken nasıl bir ortam tercih edersiniz?

Yalnız

Ailemle

Arkadaşlarımla birlikte

Fark etmez

Müzik dinleme amacınız nedir?

İyi vakit geçirmek

Dinlenmek

Eğlenmek

Müzik kültürü edinmek

Diğer

Müziği hangi ses düzeyinde dinlemekten hoşlanırsınız?

- Yüksek sesle dinlerim
- Orta ses düzeyinde dinlerim
- Alçak sesle dinlerim

Sevdiğiniz müzik türünü dinlerken ne hissedersiniz?

- Psikolojik gerilim ve ya rahatlamayı
- Duygu hissini
- Sosyal bir durumu
- Kişisel özelliklerimi
- Diğer.....

Kişisel arşivinizde en çok hangi müzik türü bulunur?

- Pop Müzik
- Caz Müzik
- Arabesk Müzik
- Rock Müzik
- Rap Müzik
- Türk Halk Müziği
- Türk Sanat Müziği
- Klasik Batı Müziği
- Diğer.....

Müzik dinleme aracı olarak en çok hangisini kullanıyorsunuz?

- Radyo, TV
- Bilgisayar
- Mp3 çalar
- Telefon
- Diğer.....

Çaldığınız müzik aleti varsa yazınız.

.....
.....

Çalmak istediğiniz müzik aleti varsa yazınız.

.....
.....

Çaldığınız/ çalmak istediğiniz müzik aletiyle en çok hangi tür müziği yapmak istersiniz?

Pop Müzik

Caz Müzik

Arabesk Müzik

Rock Müzik

Rap Müzik

Türk Halk Müziği

Türk Sanat Müziği

Klasik Batı Müziği

Diğer.....

Pop Müzik türünü dinler misiniz?

Hiç Dinlemem	Çok Az Dinlerim	Kısmen Dinlerim	Büyük Ölçüde Dinlerim	Tamamen Dinlerim

Caz Müzik türünü dinler misiniz?

Hiç Dinlemem	Çok Az Dinlerim	Kısmen Dinlerim	Büyük Ölçüde Dinlerim	Tamamen Dinlerim

Arabesk Müzik türünü dinler misiniz?

Hiç Dinlemem	Çok Az Dinlerim	Kısmen Dinlerim	Büyük Ölçüde Dinlerim	Tamamen Dinlerim

Rock Müzik türünü dinler misiniz?

Hiç Dinlemem	Çok Az Dinlerim	Kısmen Dinlerim	Büyük Ölçüde Dinlerim	Tamamen Dinlerim

Rap Müzik türünü dinler misiniz?

Hiç Dinlemem	Çok Az Dinlerim	Kısmen Dinlerim	Büyük Ölçüde Dinlerim	Tamamen Dinlerim

Türk Halk Müziği türünü dinler misiniz?

Hiç Dinlemem	Çok Az Dinlerim	Kısmen Dinlerim	Büyük Ölçüde Dinlerim	Tamamen Dinlerim

Türk Sanat Müziği türünü dinler misiniz?

Hiç Dinlemem	Çok Az Dinlerim	Kısmen Dinlerim	Büyük Ölçüde Dinlerim	Tamamen Dinlerim

Klasik Batı Müziği türünü dinler misiniz?

Hiç Dinlemem	Çok Az Dinlerim	Kısmen Dinlerim	Büyük Ölçüde Dinlerim	Tamamen Dinlerim

Varsa diğer müzik türlerinden dinlediğiniz türü ve dinleme ölçütünüzü belirtiniz.

Diğer.....

Hiç Dinlemem	Çok Az Dinlerim	Kısmen Dinlerim	Büyük Ölçüde Dinlerim	Tamamen Dinlerim

Aileniz Pop Müzik türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Aileniz Caz Müzik türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Aileniz Arabesk Müzik türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Aileniz Rock Müzik türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Aileniz Rap Müzik türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Aileniz Türk Halk Müziği türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Aileniz Türk Sanat Müziği türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Aileniz Klasik Batı Müziği türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Varsa ailenizin diğer müzik türlerinden dinlediği türü ve dinleme ölçütünü belirtiniz.

Diğer.....

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Arkadaşlarımız Pop Müzik türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Arkadaşlarımız Caz Müzik türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Arkadaşlarımız Arabesk Müzik türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Arkadaşlarınız Rock Müzik türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Arkadaşlarınız Rap Müzik türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Arkadaşlarınız Türk Halk Müziği türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Arkadaşlarınız Türk Sanat Müziği türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Arkadaşlarınız Klasik Batı Müziği türünü dinler mi?

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Varsa arkadaşlarınızın diğer müzik türlerinden dinlediği türü ve dinleme ölçütünü belirtiniz.

Diğer.....

Hiç Dinlemez	Çok Az Dinler	Kısmen Dinler	Büyük Ölçüde Dinler	Tamamen Dinler

Dinlediğiniz müzik türlerini tercih ederken en çok hangisinden etkilenirsiniz?

- Ailemden
- Arkadaşımdan
- Okuldan aldığım eğitimden
- televizyondan, internetten, radyodan ve benzerlerinden
- Diğer.....

Ailenizin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri değişiklik gösterir mi?

- () Sık sık değişir
() Ara sıra değişir
() Sürekli aynı türler dinlenir

Arkadaşlarınızın dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri değişiklik gösterir mi?

- () Sık sık değişir
() Ara sıra değişir
() Sürekli aynı türler dinlenir

Müziksel beğenileriniz ailenizle ne kadar benzerlik gösteriyor?

Hiç Benzerlik Göstermiyor	Çok Az Benzerlik Gösteriyor	Kısmen Benzerlik Gösteriyor	Büyük Ölçüde Benzerlik Gösteriyor	Tamamen Benzerlik Gösteriyor

Müziksel beğenileriniz arkadaşlarınızla ne kadar benzerlik gösteriyor?

Hiç Benzerlik Göstermiyor	Çok Az Benzerlik Gösteriyor	Kısmen Benzerlik Gösteriyor	Büyük Ölçüde Benzerlik Gösteriyor	Tamamen Benzerlik Gösteriyor

En çok dinlediğiniz şarkıcı/sanatçı kimdir?

.....
.....

Dinlediğiniz şarkıcıyı/sanatçıyı tercih etme nedeniniz nedir?

- () Cinsiyeti
() Müzik Tarzı
() Popülarlığı
() Görşelliğı
() Ses hoşluğu
() Diğer.....

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

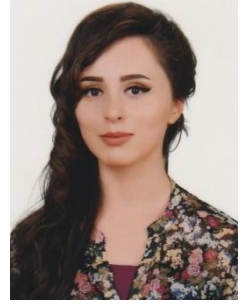
Adı ve Soyadı : Ceren KAMALI

Doğum Yeri ve Tarihi : Kastamonu / 1990

Medeni Hali : Evli

İletişim Bilgileri : crnylmzx@gmail.com

+90 (544) 661 05 50 (GSM)

EĞİTİM

2004-2008 Kastamonu Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

2008-2012 Necmettin Erbakan Üniversitesi Müzik Öğretmenliği
Bölümü

İŞ DENEYİMİ

2012-2014 Kastamonu Güzel Sanatlar Lisesi / Müzik Öğretmeni
(Ücretli)

2015- Van / Özalp / Şemsettin Köyü / Şemsettin Ortaokulu /
Müzik Öğretmeni